

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-2020 | 20-3 | 4)

**met betrekking tot het programma van de openbare
dienstopdrachten 2021 van SIBELGA**

**Opgesteld op basis van artikel 25 van de ordonnantie van 19
juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt
in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op basis van artikel
19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de
organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest.**

20.11.2020

Inhoudsopgave

1	Wettelijke grondslag.....	4
2	Context en voorgeschiedenis.....	4
3	Openbare dienststopdrachten van sociale aard in 2021.....	4
3.1	Werkingsbudget.....	4
3.2	Beheer van beschermde klanten en winterklanten.....	6
3.2.1	De beschermde klanten: beschrijving van de opdrachten.....	6
3.2.2	Evolutie van het aantal begunstigden van het statuut van 'beschermde klant'.....	7
3.2.3	Winterklanten.....	9
3.2.4	Analyse van de werklast en het budget.....	10
3.2.5	Levering van elektriciteit en gas aan de beschermde klanten en winterklanten.....	11
3.3	Technische prestaties elektriciteit (plaatsing en verwijdering van begrenzers en afsluitingen).....	16
3.4	Onderbreking van de gastoevoer na een beslissing van het vredegerecht en 'end of contract'.....	17
4	Dienst voor de opvolging van de relatie met de consument.....	19
5	Stroomtoevoer voor kermissen en festiviteiten.....	21
6	Openbare verlichting van gemeentewegen.....	23
6.1	Budgettaire opvolging.....	23
6.2	De staat van het bestaande park verlichtingspalen.....	24
6.3	Vaststellingen van BRUGEL.....	25
6.3.1	Overzicht van het voorgestelde programma.....	25
6.3.2	Investeringsprogramma voor 2021.....	26
6.3.3	Project Intelligent Street Lighting.....	27
6.3.4	Onderhoud van de verlichtingspalen.....	28
6.3.5	Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen.....	29
6.3.6	Tests in situ en REG-studies.....	31
6.3.7	Ontwikkelingsprognoses.....	31
7	Conversie van arm gas naar rijk gas.....	33
8	SolarClick en NRClick.....	35
9	Steun voor de elektrische mobiliteit.....	36
9.1	Voorgeschiedenis.....	36
9.2	ChargyClick-project.....	36
9.3	MobiClick-project.....	37
10	Gebudgetteerde globale kostprijs van de openbare dienstverplichtingen.....	39
11	Coherentie met het tariefvoorstel 2020-2024.....	41
11.1	Tariefvoorstel – Elektriciteit.....	41
11.2	Tariefvoorstel – Gas.....	44
12	Conclusies.....	45

Lijst van de illustraties

Figuur 1: Evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten in de periode 2014-2019.....	8
Figuur 2: Maandelijkse evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor elektriciteit - januari 2019 tot augustus 2020	8
Figuur 3: Maandelijkse evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor gas - januari 2019 tot augustus 2020	9
Figuur 4: Evolutie van het verbruik van de openbare verlichting.....	30
Figuur 5: Verdeling van het ODV-budget 2021 - Elektriciteit.....	Erreur ! Signet non défini.
Figuur 6: Verdeling van het ODV-budget 2021 - Gas	Erreur ! Signet non défini.
Tabel 7: Evolutie van de tariefprognoses OV ten opzichte van het jaarprogramma van de DNB	42
Tabel 8: Evolutie van het ODV-programma en tariefbudget - elektriciteit.....	43
Tabel 9: Evolutie van het ODV-programma en tariefbudget - gas	44

I Wettelijke grondslag

Het uitvoeringsprogramma voorgesteld door de Brusselse distributienetbeheerder SIBELGA heeft betrekking op de openbare dienststopdrachten zoals gedefinieerd in artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna 'de *Elektriciteitsordonnantie*') en in artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna 'de *Gasordonnantie*').

De ordonnantie van 15 december 2017 houdende de Algemene Uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een nieuwe ODV ten laste van SIBELGA ingevoegd met betrekking tot het sociaal tarief dat wordt toegepast op de beschermde klanten en dat voor SolarClick en NRClick.

Er werd een laatste wijziging aangebracht aan de Elektriciteits- en aan de Gasordonnantie door een ordonnantie die in het Belgisch Staatsblad is verschenen op 20 september 2018. Op grond van die laatste ordonnantie worden nieuwe opdrachten toevertrouwd aan SIBELGA: de opdrachten SolarClick en NRClick, de voorbereiding en omkadering van de conversie van arm naar rijk gas, de ODV betreffende de winterbescherming voor de klanten van wie het leveringscontract in deze periode eindigt en een opdracht van begeleiding van de overheid voor de uitrol van infrastructuur voor de distributie van alternatieve brandstoffen.

2 Context en voorgeschiedenis

SIBELGA heeft op 29 september 2020 haar definitieve programma voor de openbare dienststopdrachten 2021 per brief aan BRUGEL bezorgd.

3 Openbare dienststopdrachten van sociale aard in 2021

3.1 Werkingsbudget

De '*indirecte werkingskosten*' die werden geraamd voor het geheel van de verschillende activiteiten die betrekking hebben op de openbare dienstverplichtingen, zijn bestemd om de kosten te dekken die door de departementen en ondersteunende diensten van SIBELGA worden gemaakt, alsook om bepaalde andere meerkosten te dekken.

Het mechanisme dat toelaat om de *overhead* en andere meerkosten te ramen, werd door SIBELGA voorgesteld in haar programma voor de uitvoering van de openbare dienststopdrachten in 2008.

De door SIBELGA voorgestelde budgetten houden rekening met de indexeringsparameters en een aantal daarvan zijn van toepassing op het geheel van de kosten.

De belangrijkste kosten (loonkosten, IT-kosten, kosten voor facility management, bijdragen, heffingen, verzekeringen enz.) worden gedeeld door het aantal voltijdse equivalenten in dienst van SIBELGA. Aan de hand van deze formule wordt het bedrag van de extra kosten verbonden met deze posten per voltijds equivalent (VTE) verkregen.

SIBELGA heeft de impact van de laatste wijzigingen van de ordonnanties die het Brussels Parlement op 20 juli 2018 heeft goedgekeurd (hierna 'de ordonnantie van 2018' genoemd¹) in dit budget voor 2020 verwerkt.

De onderstaande door SIBELGA voorgestelde tabel geeft een overzicht van de voor 2021 geraamde extra kosten en vergelijkt ze met de kosten die werden geraamd voor 2019 en 2020.

Aan deze verschillende extra kosten wordt trouwens bijzondere aandacht besteed bij de validering van de tariefvoorstellen door Brugel.

Tabel 1: Werkingsbudget voor de openbare dienstopdrachten van sociale aard

Extra kosten	Basis	2019	2020	2021
Overheads	VTE	€ 66.000	€ 66.000	€ 69.000
NAM-structuur	VTE	€ 7.500	€ 7.500	-
NAM-structuur	VTE	€ 1.500	€ 1.500	-
Structuur van het departement Toezicht	VTE	-	-	€ 1.500
openen en afsl. meters/verm heer	VTE en onderaanneming	15 %	20 %	20 %
Aankopen	Voorraden/materialen/onderaanneming/diensten	4 %	4 %	4 %
Magazijn	Voorraden/materialen	17 %	17 %	17 %
Grabbel	Voorraden	3,5 %	3,5 %	3,5 %
Controle &	VTE en onderaanneming	2 %	2 %	2 %

Bron: Sibelga

Sommige activiteiten in verband met de openbare dienstopdrachten, meer bepaald de activiteiten inzake het beheer van de beschermde klanten, de opvolging van de relaties met de verbruiker en NRClick, zijn zogenoemde 'gemengde' activiteiten. Wat de verdeling van deze gemengde kosten betreft, werd in het programma voor 2018 de verdeelsleutel naar 62 % gebracht voor elektriciteit en 38 % voor gas, tegenover 60 % en 40 % de voorgaande jaren, gemotiveerd door het feit dat deze verdeling de huidige realiteit van de DNB beter weerspiegelt.

In overeenstemming met de tariefmethodologieën voor 2020-2024 is deze sleutel sinds 2020 aangepast en naar 65 % voor elektriciteit en 35 % voor gas gebracht. Deze verdeling lijkt beter aan te sluiten bij de huidige economische realiteit van de onderneming.

¹ Deze ordonnantie werd op 20.09.2018 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Sinds de herziening van de gas- en elektriciteitsordonnanties in 2011 worden alle kosten voor de openbare dienststopdrachten van de netbeheerder volledig gedekt door de nettarieven.

De Brusselse ordonnantie van 8 mei 2014 kent de bevoegdheid om de distributietarieven voor elektriciteit en gas vast te stellen toe aan BRUGEL en legt bepaalde richtlijnen vast die in de tariefmethodologieën moeten worden nageleefd.

De ordonnantie stelt meer bepaald dat:

- de tarieven op een transparante manier rekening houden met de kosten voor de uitvoering van het budget voor openbare dienststopdrachten;
- BRUGEL beslist over de goedkeuring, onverminderd zijn mogelijkheid om de kosten te controleren in het licht van de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, van de aanpassingsvoorstellen voor de tarieven van de distributienetbeheerders aan alle wijzigingen van de openbare dienstverplichtingen, uiterlijk drie maanden na de overdracht door de distributienetbeheerder van dergelijke wijzigingen;
- de kosten in verband met de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten niet aan incentive regulation kunnen worden onderworpen, noch aan een beslissing op basis van vergelijkingsmethoden.

Bovendien bepaalt de ordonnantie van 8 mei 2014 dat het verslag over de uitvoering van alle openbare dienststopdrachten een vergelijking moet bevatten tussen het ingeschreven en het uitgevoerde budget, met de ontvangsten die de distributienetbeheerder in zijn tariefvoorstel vermeldt.

In de tariefmethodologie zijn de kosten voor de niet-beheersbare openbare dienstverplichtingen vastgelegd, d.w.z. de kosten waarover de netbeheerder geen rechtstreekse controle kan uitoefenen. Het bestaan van saldi als gevolg van het verschil tussen de reële kosten en de voorziene kosten zal door BRUGEL worden geanalyseerd in het kader van de jaarlijkse ex-postcontrole.

In de tariefmethodologieën wordt ook uitdrukkelijk bepaald dat de tarieven voor de openbare dienstverplichtingen vooral moeten worden gedragen door de klantencategorieën die de met deze verplichtingen verbonden diensten ontvangen.

3.2 Beheer van beschermde klanten en winterklanten

3.2.1 De beschermde klanten: beschrijving van de opdrachten

Sinds 1 januari 2007 moet SIBELGA, in het kader van haar openbare dienststopdrachten, een bevoorrading en een hoogwaardige klantendienst garanderen aan de huishoudens die het statuut van 'beschermde klant' hebben verkregen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Sinds 2018 zijn er geen wetswijzigingen geweest met betrekking tot de voorwaarden voor de toekenning van het statuut, de principes van de levering door SIBELGA en de aanverwante opdrachten. Al deze elementen zijn opgenomen in ons laatste jaarverslag en advies over de openbare dienststopdrachten van SIBELGA 2019 en 2020.

3.2.2 Evolutie van het aantal begunstigden van het statuut van 'beschermde klant'

In haar programma voor 2021 vermeldt SIBELGA dat het aantal beschermde klanten, na een constante daling gedurende vele jaren, sinds 2019 licht maar gestaag toeneemt.

In augustus 2020 werden 2.338 huishoudens beschermd tegen afsluiting, tegenover 2.250 in dezelfde periode in 2019 (een stijging van 4 %) en 1.888 in 2018.

SIBELGA verwachtte voor 2020 een kleine toename van het aantal beschermde klanten en hanteerde als budgettaire hypothese een gemiddeld aantal van 2.600 beschermde klanten voor de levering van elektriciteit en 2.000 beschermde klanten voor de levering van gas.

Toch ligt deze verhoging ver onder de doelstellingen die de wetgever naar aanleiding van de wijziging van de ordonnantie heeft vastgesteld.

Bovendien is het in dit advies en in tegenstelling tot de presentatie die SIBELGA in haar programma heeft uitgewerkt, belangrijk om de gegevens met betrekking tot het statuut van beschermde klant te scheiden van die van de winterklanten, **om enerzijds vlotter inzicht te kunnen krijgen in de doeltreffendheid van het beschermingsmechanisme en anderzijds een onderscheid te kunnen maken tussen de kosten van de twee beschermingsmechanismen.**

Hoewel deze twee soorten klanten door de netbeheerder tegen het sociale tarief worden bevoorrad, wordt het statuut van beschermde klant verworven volgens toekenningsvoorwaarden en **wordt het op verzoek van de klant toegekend**, in tegenstelling tot het statuut van winterklant, dat een **automatische bescherming** zonder voorafgaande toekenningsvoorwaarde is.

Wat betreft de verklaringen die worden gegeven om de geringe aantrekkelijkheid van de gewestelijke bescherming te verklaren, nemen we hier de verklaringen over die we in onze vorige adviezen hebben gegeven:

- de afwezigheid van automatisering, waardoor deze bescherming onduidelijk is voor de Brusselse klanten;
- de OCMW's, die een hoofdrol spelen bij de toekenning van het statuut van beschermde klant, vinden dan weer in veel gevallen dat de mechanismen voor het opzetten en opvolgen van deze bescherming te omslachtig zijn en keren zich ervan af. Deze realiteit houdt verband met de financiële middelen die aan de OCMW's ter beschikking worden gesteld in het kader van de federale dotaties.

BRUGEL heeft in zijn laatste jaarverslagen de oorzaken van het feit dat klanten weinig een beroep doen op deze bescherming, grondig onderzocht.

Bovendien en paradoxaal genoeg heeft de gewestelijke bescherming, in cijfers uitgedrukt, pas in januari 2020 geprofiteerd van de bevrozing van het SST voor elektriciteit en van de voortdurende daling van het SST voor gas. Merk op dat de winst tussen het sociale tarief en het gemiddelde markttarief, gebaseerd op het gemiddelde verbruik, ongeveer € 665/jaar bedroeg voor een Brusselse klant voor beide fluïda.

Deze beslissing van de federale regering had duidelijk geen invloed op de toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant door de OCMW's.

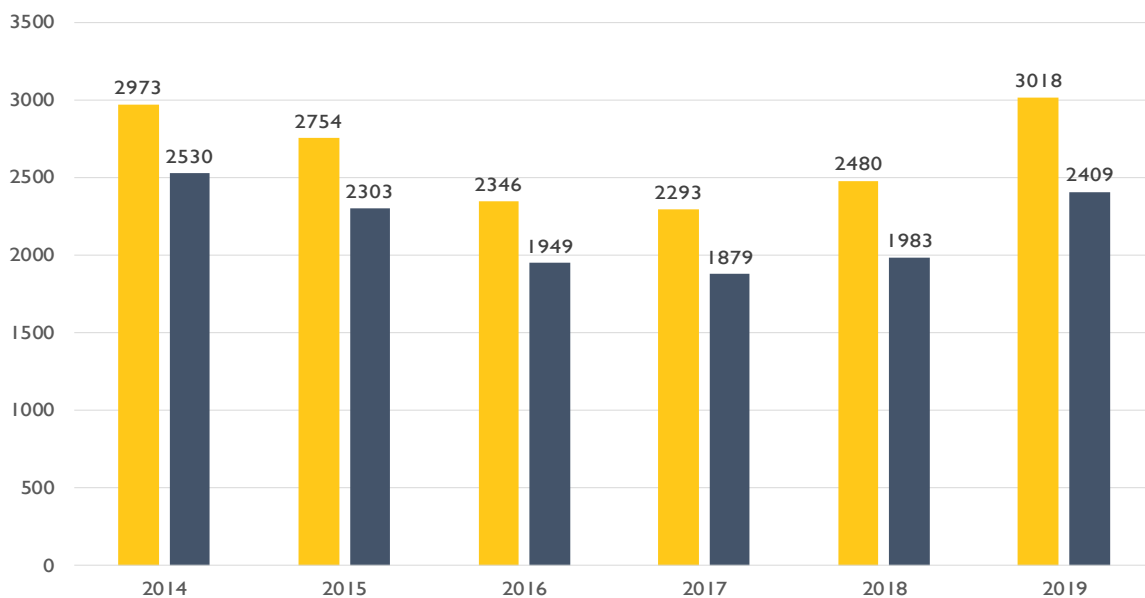
SIBELGA verwacht voor 2021 een kleine toename van het aantal beschermde klanten en hanteert als budgettaire hypothese een gemiddeld aantal van 2.680 beschermde klanten voor de levering van

elektriciteit en 2.130 beschermde klanten voor de levering van gas, dus een verhoging van ongeveer 15 % in vergelijking met het aantal beschermde huishoudens in augustus 2020.

Merk op dat bepaalde objectieve parameters een verhoging van het statuut van beschermde klant mogelijk zouden moeten maken:

- de situatie op de Brusselse markt die de klanten weinig keuze laat en dit vooral voor klanten die al schulden hebben bij verschillende leveranciers²;
- de zeer aantrekkelijke tarieven van het SST voor de niet-begunstigden;

Figuur 1: Evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten in de periode 2014-2019

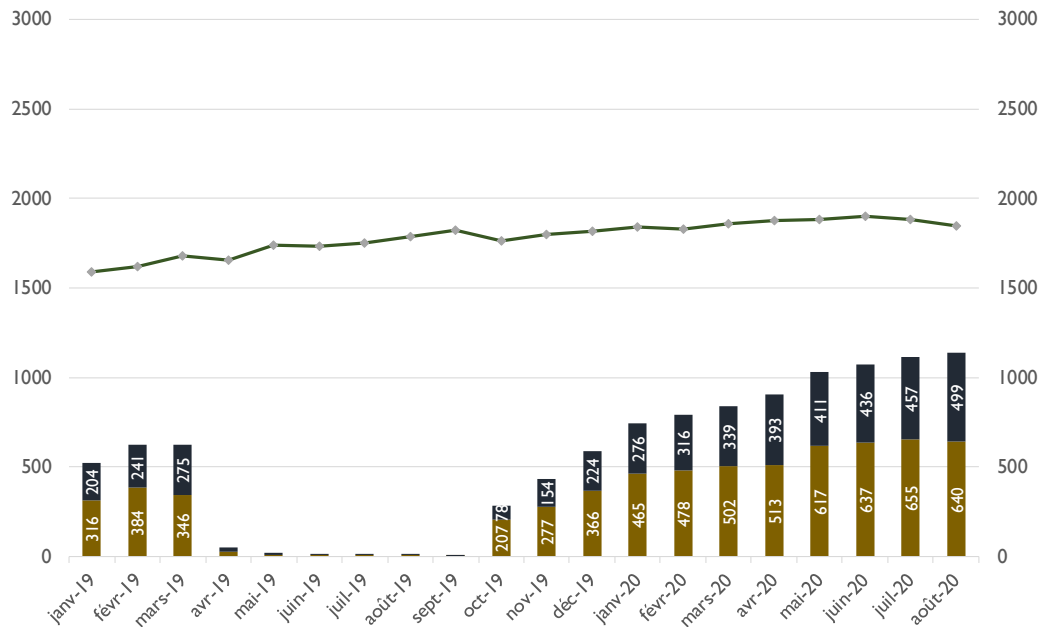
Figuur 2: Maandelijkse evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor elektriciteit - januari 2019 tot augustus 2020

Bron: Sibelga

² Advies op eigen initiatief 265bis betreffende de toestand van de huishoudelijke energiemarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, oktober 2018.

Figuur 3: Maandelijks evolutie van het aantal beschermde klanten en winterklanten voor gas - januari 2019 tot augustus 2020

Bron: Sibelga

3.2.3 Winterklanten

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mag de afsluiting van een huishoudelijke klant die is toegestaan door een vrederechter, niet worden uitgevoerd tussen 1 oktober en 31 maart. Deze klant geniet tot 31 maart winterbescherming en wordt door SIBELGA bevoorrad tegen het specifiek sociaal tarief.

Na de goedkeuring van de ordonnanties in 2018 werd er, vanaf 1 oktober 2018, een nieuwe winterleveringscategorie in het leven geroepen. Deze nieuwe openbare dienstverplichting ten laste van SIBELGA bepaalt dat elke klant van wie het leveringscontract met zijn commerciële leverancier afloopt in de winter en die geen contract heeft afgesloten met een andere leverancier, eveneens door SIBELGA zal worden bevoorrad en dit tegen het specifiek sociaal tarief.

De twee categorieën van winterklanten samen (als gevolg van een vonnis of beëindiging van het contract) zijn in 2019 dan ook logischerwijze toegenomen. Paradoxaal genoeg was eind februari het aantal door SIBELGA bevoorradde huishoudens het hoogst, 781 voor elektriciteit en 625 voor gas.

Door de regeringsbeslissingen die in 2020 werden genomen naar aanleiding van de COVID-19-gezondheids crisis en op advies van BRUGEL, zoals de beslissing om de winterperiode 2019-2020 te verlengen tot 30 september 2020, zal er bovendien geen enkele afsluiting mogelijk zijn vóór 1 april 2021. Deze maatregel leidt tot een aanzienlijke groei van het aantal huishoudens dat door SIBELGA wordt bevoorrad, en wel tot 1.417 voor elektriciteit en 1.139 voor gas in augustus 2020. **Het spreekt voor zich dat elke positiewijziging van de leveranciers met betrekking tot dit scenario een directe impact kan hebben op het aantal klanten dat door SIBELGA wordt bevoorrad tijdens de winterperiode.**

3.2.4 Analyse van de werklust en het budget

We herinneren eraan dat SIBELGA sinds 1 januari 2007 voor het beheer van beschermde klanten een callcenter, een onthaalbureau en een 'back office' heeft ingericht en informatie op haar website heeft gepubliceerd die online kan worden geraadpleegd.

Voor 2021 voorziet SIBELGA in het volgende budget voor het beheer van de dienst beschermde klanten en winterklanten:

Tabel 2: Budget voor het beheer van de dienst beschermde klanten en winterklanten (in euro)

Clipro E	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021	Evolutie 2021-2020
Personeel	533.570	558.799	579.335	3,68 %
Directe werkingskosten	133.380	134.771	168.436	24,98 %
Indirecte werkingskosten	445.744	453.555	451.656	-0,42 %
ODO-project Clipro	-	507.300	156.000	
Totaal	1.112.694	1.654.425	1.355.426	-18,07 %
Clipro G	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021	Evolutie 2021-2020
Personeel	327.047	300.892	311.949	3,68 %
Directe werkingskosten	81.749	72.569	90.696	24,98 %
Indirecte werkingskosten	273.197	244.222	243.199	-0,42 %
ODO-project Clipro		169.100	84.000	
Totaal	681.973	786.783	729.845	-7,24 %

Bron: Sibelga

Het lijkt interessant om de cijfers voor de jaren 2019 tot 2021 te analyseren en de aandacht te vestigen op de vrij stabiele personeelskosten, en dit ondanks de niet verwaarloosbare stijging van het aantal door SIBELGA bevoorradde klanten.

Het blijkt dus dat de uitbreiding van de opdracht van SIBELGA in het kader van de bevoorrading van de EOC-klanten tijdens de winterperiode geen aanzienlijke financiële impact heeft op het vlak van het budget van het personeel en de kosten.

Op het vlak van het tewerkgestelde personeel verwacht SIBELGA voor 2021 een globaal personeelsbestand van 9,77 VTE's tegenover 9,46 VTE's in 2020. We wijzen erop dat 6,04 VTE's zijn toegewezen aan de taken in verband met de switching van de facturering en de invordering.

Wat de directe werkingskosten betreft, wordt een stijging met 25 % ten opzichte van het programma voor 2020 verwacht. Dit is te wijten aan de stijgende kosten van de postzendingen, aangezien de portokosten sterk zijn gestegen, net als het aantal klanten.

In 2020 worden voor de eerste keer IT-kosten³ vermeld. Deze omvatten de upgrade van de toepassing die wordt gebruikt voor het beheer van de beschermde klanten (Haugazel) Het totale bedrag van deze kosten bedraagt € 676.400 alleen al voor het jaar 2020. Dit resulteert in een stijging met bijna **30 % van het budget toegewezen** aan de dienst voor het beheer van de beschermde klanten en de winterklanten.

Voor het tweede deel⁴ van het ODO-project CLIPRO is in 2021 in een budget van € 240.000 voorzien. Dit bedrag komt overeen met een gedeeltelijke overdracht van het oorspronkelijk voor 2020 geplande budget, als gevolg van een reorganisatie van het tijdschema voor de uitvoering van dit deel.

Deze IT-kosten en meer in het algemeen de kosten voor het opzetten en beheren van deze gewestelijke bescherming kunnen buitensporig lijken gezien het beperkte aantal klanten dat door SIBELGA als sociaal leverancier wordt bevoorrad.

Bovendien zou het raadzaam zijn dat elke nieuwe ontwikkeling van IT-tools met een sociaal karakter het voorwerp uitmaakt van een businessplan dat vóór de lancering van de ontwikkeling aan BRUGEL wordt voorgelegd voor advies.

3.2.5 Levering van elektriciteit en gas aan de beschermde klanten en winterklanten

De door SIBELGA gemaakte schattingen van het energieverbruik zijn enerzijds gebaseerd op een gemiddeld aantal van 2.680 beschermde klanten elektriciteit en anderzijds op een 'commodity'-aankoopprijs die gedaald is tot € 178,30/MWh, terwijl die in 2020 € 180,89/MWh bedroeg.

Het budget dat wordt toegekend aan de aankoop van elektriciteit voor de winterafnemers bedraagt overigens € 308.905 in 2021. In 2020 bedroeg het € 126.622 en in 2019 € 134.290.

Voor gas bedraagt de aankoopprijs voor een gemiddeld aantal van 2.130 klanten € 37,97/MWh in 2021 ten opzichte van € 41,69/MWh in 2020 en € 35,65/MWh in 2019.

Het budget dat SIBELGA in 2021 toekent voor de totale aankoop van gas voor de beschermde klanten, bedraagt € 1.091.884. Het bedroeg € 1.125.751 in 2020 en € 1.184.450 in 2019.

De verkoopprijs van elektriciteit voor het specifiek sociaal tarief (SST) bedraagt € 134,02/MWh (een daling ten opzichte van de laatste twee jaar), terwijl de totale aankoopprijs voor elektriciteit € 1.314.073 bedraagt, tegenover € 1.316.868 voor 2020, dus een onveranderde situatie.

Voor gas bedraagt de gemiddelde factuurprijs € 13,51/MWh in 2021 tegenover € 25,88/MWh in 2020 en € 26,93/MWh in 2019. Het totale gefactureerde bedrag voor gas wordt geraamd op € 388.515, tegenover € 698.894 euro in 2020 en € 895.011 in 2019.

We merken op dat de tabel met de leveringskosten de kost voor de energiebijdragen bevat die volgens de ordonnanties 2018 ten laste komt van de noodleverancier. Het gaat om respectievelijk € 14.195

---

³ Deze aanpak vloeit voort uit de inwerkingtreding van de nieuwe tariefmethodologieën (2020-2024), waarin Brugel aanbeveelt om alle IT-projecten met betrekking tot de ODO's te integreren in het programma van de openbare dienststopdrachten om zo een nauwkeuriger en transparanter beeld van de kosten te geven.

⁴ Het tweede deel betreft de ontwikkeling van SoLAR MIG6, die bestaat uit het aanpassen van de applicatie voor het beheer van de beschermde klanten aan de nieuwe MIG6-voorschriften.

voor de beschermde klanten en € 3.337 voor de winterklanten voor elektriciteit en € 28.692 en € 11.404 voor gas.

We herinneren eraan dat de prijs waartegen SIBELGA de 'commodity' (geleverde elektriciteit) aankoopt bij de leverancier, geen vaste prijs is voor meerdere jaren. Hij verschilt van jaar tot jaar en zelfs van maand tot maand naargelang van de door SIBELGA vastgelegde 'click'-strategie. De prijs verschilt afhankelijk van de beursparameters (Endex). De prijs waarmee SIBELGA rekening houdt voor het opstellen van het ODO-budget, is de gemiddelde verkregen prijs over het jaar.

Rekening houdend met de dalende evolutie van de markt, die sinds begin 2020 zowel voor elektriciteit als voor gas wordt vastgesteld, wijken de ramingen van SIBELGA - met name 1,4 % voor elektriciteit en 9 % voor gas - evenwel aanzienlijk af van de marktrealiteit.

Tabel 3: Kosten van de levering van elektriciteit aan beschermde klanten en winterklanten voor 2021

	Budget 2021
Gemiddeld aantal beschermde klanten	2.680
Gemiddeld aantal winterklanten tijdens de winterperiode	1.260
Gemiddeld verbruik (kWh/jaar) ⁵	2.750
Verkoop	
Gemiddelde factureringsprijs aan de beschermde klanten (€/MWh)	134,02
Facturering aan de beschermde klanten (€)	987.731
Facturering aan de winterklanten (€)	232.191
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen door de beschermde klanten	74.870
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen door de winterklanten (€) ¹¹	17.600
Aankoop	
Aankoopprijs ('commodity' + T&D-kosten + belastingen en toeslagen) (€/MWh)	178,30
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de beschermde klanten (€)	1.314.073
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de winterklanten (€)	308.905
Energiebijdrage elektriciteit voor de beschermde klanten (€)	14.195
Energiebijdrage elektriciteit voor de winterklanten (€)	3.337
Tussenkost van het federale fonds voor residentiële beschermde klanten (€)	79.908

Bron: SIBELGA

⁵ Wat winterklanten voor elektriciteit betreft, wordt ervan uitgegaan dat een winterklant de helft van een niet-winterklant verbruikt.

⁶ Op basis van de voorwaarden van de ruling van de Dienst Voorafgaande Beslissingen van de belastingdienst in december 2019. Geldig voor 5 jaar vanaf 2020.

¹¹ Idem.

Tabel 4: Kosten van de levering van gas aan beschermde klanten en winterklanten voor 2021

	Budget 2021
Gemiddeld aantal beschermde klanten	2.130
Gemiddeld aantal winterklanten tijdens de winterperiode	1.020
Gemiddeld verbruik (kWh/jaar) ⁷	13.500
Verkoop	
Gemiddelde factureringsprijs aan de beschermde klanten (€/MWh)	13,51
Facturering aan de beschermde klanten (€)	388.515
Facturering aan de winterklanten (€)	154.421
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen door de beschermde klanten	29.449
Tegenboekingen van onbetaalde schuldvorderingen door de winterklanten (€) ¹¹	11.705
Aankoop	
Aankoopprijs ('commodity' + T&D-kosten + belastingen en toeslagen) (€/MWh)	37,97
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de beschermde klanten (€)	1.091.884
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de winterklanten (€)	433.986
Energiebijdrage elektriciteit voor de beschermde klanten (€)	28.692
Energiebijdrage elektriciteit voor de winterklanten (€)	11.404
Tussenkost van het federale fonds voor residentiële beschermde klanten (€)	207.857

Bron: SIBELGA

Het bedrag van de toeslagen die worden toegepast op het transporttarief, verschilt eveneens van jaar tot jaar. Vooral dan voor de federale bijdrage.

Tot slot, wat de distributietarieven betreft (SIBELGA), wijzen we erop dat de wegenisretributie (die wordt opgenomen in de prijs) elk jaar wordt geïndexeerd.

Het specifiek sociaal tarief is het laatste gekende tarief, hetzij het tarief dat de CREG heeft vastgelegd voor de periode van juli 2020 tot september 2020.

⁷ Voor de winterklanten voor gas wordt het verbruik geacht overeen te komen met 83 % van het verbruik van een niet-winterklant (het meeste vrijwel uitsluitend in de winter verbruikt).

⁸ Op basis van de voorwaarden van de ruling van de Dienst Voorafgaande Beslissingen van de belastingdienst in december 2019. Geldig voor 5 jaar vanaf 2020.

¹¹ Idem.

Wat de post 'tussenkost van het federaal fonds ten gunste van de residentiële beschermde klanten' betreft: die dekt de tussenkost van het federaal fonds die is bestemd om SIBELGA gedeeltelijk schadeloos te stellen voor de eventuele verliezen die ze heeft geleden bij de verkoop van energie aan de huishoudelijke beschermde klanten tegen een opgelegde prijs (namelijk het SST). Deze tussenkost dekt alleen de dossiers van klanten die beschermd zijn omdat ze het SST genieten volgens de federale wetgeving (en dus niet alle beschermde klanten in de zin van de Brusselse ordonnanties). Deze vertegenwoordigen, op basis van de laatste cijfers, ongeveer 40 % van het totale aantal beschermde klanten.

We herinneren eraan dat BRUGEL meermaals heeft voorgesteld om aan winterklanten EOC het maximumtarief in rekening te brengen. Het is belangrijk dat een huishouden dat zou hebben nagelaten om een contract af te sluiten met een leverancier, niet zonder energie komt te zitten in de winterperiode; desondanks is het niet raadzaam dat dit huishouden geen stimulans krijgt om terug te keren op de energiemarkt.

Tabel 5: Kosten van de levering van elektriciteit en gas aan beschermde klanten en winterklanten – vergelijking van 2019 tot 2021

CliPro E	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021	Evolutie 2021-2020
Geraamde aankoopprijs (€/MWh)	168,92	180,89	178,30	-1,4 %
Aankoop elektriciteit voor het verbruik van de beschermde klanten	1.451.857	1.443.490	1.622.979	12,4 %
Energiebijdrage beschermde klanten	16.527	15.345	17.532	14,3 %
Prijs van de facturering aan de beschermde	149,27	149,17	134,021	-10,2 %
Facturering aan de beschermde klanten	1.282.991	1.190.400	1.219.922	2,5 %
Tussenkost door het federaal fonds	112.207	132.996	79.908	-39,9 %
Tegenboekingen van onbetaalde	228.116	218.081	92.470	-57,6 %
Totaal	301.302	353.520	433.151	22,5 %
CliPro G	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021	Evolutie 2021-2020
Geraamde aankoopprijs (€/MWh)	35,65	41,69	37,97	-8,9 %
Aankoop van aardgas voor het verbruik van de beschermde klanten	1.184.450	1.312.626	1.525.870	16,2 %
Energiebijdrage beschermde klanten	33.154	31.411	40.096	27,6 %
Prijs van de facturering aan de beschermde	26,93	25,88	13,51	-47,8 %
Facturering aan de beschermde klanten	895.012	814.910	542.935	-33,4 %
Tussenkost door het federaal fonds	133.473	188.188	207.857	10,5 %
Tegenboekingen van onbetaalde	159.133	149.291	41.155	-72,4 %
Totaal	348.253	490.230	856.328	74,7 %

Bron: Sibelga

3.3 Technische prestaties elektriciteit (plaatsing en verwijdering van begrenzers en afsluitingen)

In het kader van haar openbare dienststopdrachten is SIBELGA belast met de plaatsing en verwijdering van vermogensbegrenzers en de technische operaties voor het afsluiten van meters na een beslissing van de vrederechter.

Als we de evolutie bekijken van het aantal geplaatste begrenzers sinds 2011, stellen we het volgende vast:

- op 31.12.2014: 21.221 begrenzers, hetzij **1** % meer dan op 31.12.2013;
- op 31.12.2015: 21.085 begrenzers, hetzij een vergelijkbare situatie als op 31.12.2014;
- op 31.12.2016: 24.829 begrenzers, hetzij **18** % meer dan op 31.12.2015;
- op 31.12.2017: 27.884 begrenzers, hetzij **11** % meer dan op 31.12.2016;
- op 31.12.2018: 27.628, hetzij een identieke situatie als in 2017;
- **op 31.12.2019: 27.370, hetzij een situatie die dicht bij die van 2017 ligt.**

Sinds 2016 is het aantal werkelijk geplaatste vermogensbegrenzers stabiel.

Rekening houdend met deze stabiliteit is het door SIBELGA voor deze activiteit in 2020 voorgestelde budget vergelijkbaar met dat van vorig jaar. Wat de VTE's betreft, is er voor 2021 voorzien in 7,41 VTE's ten opzichte van 7,79 VTE's in het vorige budget.

We herinneren er overigens aan dat er een sterke asymmetrie is tussen het aantal bij SIBELGA ingediende aanvragen voor vermogensbegrenzers door de leveranciers en het aantal werkelijk geplaatste begrenzers. Niet alle aanvragen van de leveranciers worden uitgevoerd en de niet-uitgevoerde aanvragen krijgen de status 'geacht geplaatst' en komen niet voor in de doorgegeven gegevens over het aantal huishoudens.

Het is belangrijk te vermelden dat als SIBELGA voor elke aanvraag van een leverancier de in de Elektriciteitsordonnantie bepaalde procedure volledig zou toepassen, dus tot en met de effectieve plaatsing van de begrenzer, de aan deze opdracht toegekende budgetten sterk zouden stijgen omwille van het grote aantal verplaatsingen dat het personeel van SIBELGA zou moeten doen om dit doel te bereiken.

We herinneren er ook aan dat BRUGEL meermaals adviezen heeft verstrekt betreffende de algemene afschaffing van de plaatsing van de vermogensbegrenzer, omwille van de niet-efficiëntie van het systeem en de aanzienlijke kosten voor de activering ervan.

Tabel 6: Budget 'vermogensbegrenzer' van 2019 tot 2021

Vermogensbegrenzer	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021	Evolutie 2021/2020
Personeel	672.093	620.402	582.853	-6,1 %
Onderaanneming	1.246.362	1.126.905	1.219.493	8,2 %
Materialen	103.500	111.550	111.550	0 %
Directe werkingskosten	52.146	50.779	49.982	-1,6 %
Indirecte werkingskosten	939.092	880.715	848.358	- 3,7 %
Totaal	3.013.193	2.790.351	2.812.235	0,8 %

Bron: SIBELGA

We kunnen redelijkerwijze vermelden dat SIBELGA alle parameters in aanmerking heeft genomen om dit budget voor te stellen, rekening houdend met hierboven geschetste structurele situatie, de expertise van haar personeel, een meer optimale werking, het belang van de klant en ook de situatie op het terrein (aantal vruchteloze pogingen).

3.4 Onderbreking van de gastoevoer na een beslissing van het vredegerrecht en 'end of contract'

Net als voor elektriciteit bepaalt de Brusselse wetgeving dat een verbreking van een leveringscontract ingevolge een beslissing van het vredegerrecht die leidt tot een onderbreking van de gastoevoer, niet mag worden uitgevoerd in de periode van 1 oktober tot 31 maart (winterperiode).

Indien de situatie in 2020 ongewijzigd zou blijven, zullen de medewerkers die instaan voor vermogensbegrenzers 2 % van hun tijd spenderen aan afsluitingen, ten opzichte van 3 % in 2019.

De werklast wordt geraamd op basis van een activiteit van 1.500 gasafsluitingen in 2021, ten opzichte van 1.000 in 2020.

Bijgevolg raamt SIBELGA het budget 'plaatsing gasstop' op € 97.799 voor 2021. In 2020 bedroeg dit € 75.246, inclusief de indirecte kosten.

Wat de end of contract-situaties betreft, herinneren we eraan dat BRUGEL in zijn vorige advies had vermeld dat deze kosten opgenomen moesten worden in de openbare dienstopdrachten en dat de niet-facturering van deze afsluitingskosten veralgemeend moest worden, ongeacht de effectieve datum van de beëindiging van het contract. De door SIBELGA geraamde kosten voor deze opdracht bedragen € 219.352.

Tabel 7: End of Contract

End of Contract Residentieel E	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021	Evolutie 2021-2020
Personeel	0	67.217	70.360	4,7 %
Directe werkingskosten	0	78.227	69.643	-11,0 %
Indirecte werkingskosten	0	81.963	79.348	-3,2 %
Totaal	0	227.406	219.352	-3,5 %

Bron: SIBELGA

4 Dienst voor de opvolging van de relatie met de consument

Artikel 25^{quaterdecies}, § 4 van de Elektriciteitsordonnantie bepaalt dat SIBELGA, in het kader van haar openbare dienstverplichtingen en -verplichtingen als netbeheerder, het publiek een efficiënte dienst voor de behandeling van klachten moet aanbieden via eenvoudige, transparante en gratis procedures. In zijn ODO-advies 2020 wees BRUGEL op het volgende:

- de noodzaak om meer details te verstrekken over de volgende punten:
  - preventieve en corrigerende maatregelen van de controle-, informatie- en klachtendienst van SIBELGA;
  - de personeelskosten van de dienst;
  - de kosten van het IT-beheerinstrument van deze dienst en de details van de indirecte werkingskosten.

BRUGEL stelt vast dat SIBELGA op beide punten duidelijke informatie heeft verstrekt, met name:

- SIBELGA heeft toegelicht dat de preventieve of corrigerende maatregelen van de dienst gericht zijn op het verbeteren van de door SIBELGA opgezette procedures en het bewust maken van het personeel van de terugkerende problemen die worden vastgesteld bij klachten om deze te vermijden of op zijn minst hun aantal te verminderen.
- De dienst zal worden bemand met 3,1 VTE (0,6 VTE management, 2 VTE tarief A en 0,5 VTE tarief B).

BRUGEL is van mening dat, gezien de verstrekte gegevens, de kosten die worden toegewezen aan het personeel van de dienst, redelijk lijken en juist de inspanningen toe die deze dienst levert om preventieve en corrigerende maatregelen te nemen. Niettemin herhaalt BRUGEL zijn verzoek om informatie over het derde punt hierboven.

- de noodzaak om de kwaliteit van de dienstverlening van SIBELGA te verbeteren om het hoge niveau van competentie en professionalisme te behouden, in het bijzonder met betrekking tot:
  - een duidelijkere en uitvoerigere motivering van de genomen beslissingen;
  - meer gedetailleerde en beter verstaanbare uitleg over de rechtzettingen van facturen als resultaat van een klachtenprocedure of een gerechtelijke actie;
  - een uitvoerigere benadering met betrekking tot de verwerking van de aanvragen van schadevergoedingen.

BRUGEL merkt op dat SIBELGA geen informatie verstrekt over de verbeteringen die zij heeft aangebracht aan de hieronder vermelde processen. BRUGEL herhaalt daarom zijn verzoek uit het ODO-advies voor 2020.

De volgende tabel geeft de gegevens weer met betrekking tot het budget voor deze dienst.

Tabel 8: Budget dienst klachtenbehandeling

Budget dienst klachtenbehandeling

Klachten E	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021	Evolutie 2021-2020
Personeel	226.027	236.964	231.173	-2,44 %
Directe werkingskosten	8.005	8.392	5.258	-37,35 %
Indirecte werkingskosten	135.877	142.764	139.245	-2,46 %
Totaal	369.909	388.120	375.676	-3,21 %
Klachten G	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021	Evolutie 2021-2020
Personeel	138.533	127.596	124.478	-2,44 %
Directe werkingskosten	4.906	4.519	2.831	-37,35 %
Indirecte werkingskosten	83.279	76.873	74.978	-2,46 %
Totaal	226.719	208.988	202.287	-3,21 %

Bron: SIBELGA

5 Stroomtoevoer voor kermissen en festiviteiten

Art. 24bis 8° van de Elektriciteitsordonnantie bepaalt dat bij afname van elektriciteit van het distributienet, het leveren van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg volgens de technische en financiële voorwaarden bepaald bij of krachtens het technisch reglement van het net deel uitmaakt van de openbare dienststopdrachten ten laste van SIBELGA.

SIBELGA moet ervoor zorgen dat de kosten van de activiteit betreffende de bevoorrading van kermissen en festiviteiten geen impact hebben, m.a.w. dat de ontvangsten de uitgaven volledig dekken. In programma specificeert SIBELGA het volgende: "hoewel het aanvankelijk de bedoeling was dat de financiële voorwaarden van toepassing op de aansluiting, het administratieve beheer en de verbruikte energie⁹ het zouden toelaten dat de bij deze activiteit gegenereerde inkomsten alle kosten dekken, moeten we vaststellen dat een dergelijk evenwicht niet kan worden gerealiseerd in de praktijk en dat een onderlinge verdeling op basis van een hogere kWh plaatsvindt."

In zijn vorige advies had BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om de financiële voorwaarden voor deze activiteit te herzien en de onderlinge verdeling via de periodieke tarieven te beperken en dit evenwicht te proberen na te streven.

Tabel 9: Evolutie van het geprogrammeerde budget

BEFE	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021	Evolutie 2021-2020
Personeel	262.655	244.517	230.674	-5,7 %
Materialen	31.935	34.797	44.514	27,9 %
Directe werkingskosten	4.014	5.086	9.408	85,0 %
Indirecte werkingskosten	393.275	362.549	328.549	-9,4 %
Facturering	-417.566	-558.321	-543.258	-2,7 %
Totaal	274.314	88.628	69.886	-21,1 %

Eind 2019 keurde Brugel, volgens de tariefmethodologieën, de toepasselijke tarieven¹⁰ voor kermissen en festiviteiten voor de periode 2020-2024 goed.

Historisch gezien bedroeg het dekkingspercentage van de kosten van Sibelga door de tarieven die rechtstreeks op de foorkramers van toepassing waren, rond de 60 %. Volgens Brugel moet bij de ijking van deze tarieven een dekkingsgraad van 100 % worden nagestreefd en kan enkel het saldo ten opzichte van deze dekkingsgraad eventueel worden gedekt door de periodieke gridfee (gefactureerd aan alle laagspanningsklanten) gekoppeld aan de financiering van de ODO's. Binnen het huidige wettelijke kader kan er geen sprake zijn van een mutualisatie van de kosten die voortvloeien uit kermissen en festiviteiten.

⁹ Goedgekeurd door BRUGEL

¹⁰ Link naar KEFE-tarieven (zie pagina 5): <https://www.brugel.brussels/publication/document/notype/2019/nl/Tarief-niet-periodieke-Elek.pdf>

Daarom heeft Brugel, in overeenstemming met de geldende wettelijke bepalingen, gevraagd dat de KEFE-tarieven de volledige aan de KEFE gerelateerde activiteit zouden dekken om geen subsidiëring via de tarieven te hebben.

Aangezien de KEFE-activiteit in het Brusselse Gewest beschouwd wordt als een openbare dienstverplichting, wordt het verschil, in het geval dat de door deze activiteit gegenereerde inkomsten niet de kosten van SIBELGA dekken voor diezelfde activiteit, gesubsidieerd via het ODO-tarief. **Aangezien het een ODO betreft, zouden de KEFE-tarieven kunnen worden onderworpen aan specifieke richtlijnen van de regering.**

Brugel heeft er daarom voor gekozen om de kosten van deze activiteit niet solidair te spreiden, omdat er geen rechtsgrondslag voor is. Dit standpunt heeft geleid tot een aanzienlijke stijging van de tarieven voor 2020 ten opzichte van de historische tarieven voor deze dienst.

In het kader van de gezondheids crisis in verband met COVID-19 was deze kwestie het onderwerp van uitwisselingen tussen Brugel, Sibelga en het kabinet van de minister bevoegd voor Energie. Als gevolg hiervan zijn de geldende tarieven voor de aansluiting van KEFE voor de jaren 2020 en 2021 bevroren tegen de geldende tarieven voor het jaar 2019 (niet geïndexeerd).

In het kader van de goedkeuring van dit programma wordt de regering gevraagd deze aanpak, die bestaat uit het handhaven van de tarieven voor 2019 en daarmee het mutualiseren van de kosten van kermissen en festiviteiten, te valideren.

6 Openbare verlichting van gemeentewegen

Artikel 24bis van de Elektriciteitsordonnantie bepaalt dat het programma van de ODO's van de DNB een specifiek hoofdstuk 'Verbetering van de energieprestatie van de openbare verlichting' moet bevatten.

Overeenkomstig de wettekst bespreekt dit hoofdstuk samenvattend de volgende elementen:

- het energiekadaster van de verlichtingspalen beheerd door de DNB;
- het investeringsprogramma;
- een voorstelling van de vooropgestelde technologische en beheerskeuzes;
- de bevoorradingsbronnen;
- een prognose van de verbruiksevolutie voor de komende vijf jaar;
- een beschrijving van het aantal en van de frequentie van de defecten, van de gebreken en de interventietermijnen van de distributienetbeheerder.

SIBELGA stelt zich in haar programma tot doel de gemeenten een kwaliteitsvol, goed onderhouden openbaar verlichtingsnet te leveren, dat de Brusselse burgers een nachtelijke omgeving biedt die bevorderlijk is voor de veiligheid en het welzijn, rekening houdend met de stedenbouwkundige en esthetische voorschriften van de stad.

We merken op dat er andere spelers op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Geweest meewerken aan het beheer van de openbare verlichting:

- Brussel Mobiliteit, dat de verlichting op de gewestelijke openbare wegen beheert;
- Leefmilieu Brussel, dat instaat voor de verlichting van de parken en de tuinen waarvoor het bevoegd is;
- de Regie der Gebouwen, voor het beheer van de verlichting van het Jubelpark.

6.1 Budgettaire opvolging

Voor de opdracht met betrekking tot het beheer van de openbare verlichting van de gemeentewegen stelt SIBELGA voor 2021 een budget van € 34.067.786 voor.

Onderstaande tabel toont de evolutie van de budgetten (geprogrammeerd en gerealiseerd) van de belangrijkste begrotingsposten van deze activiteit sinds 2017.

Zoals elk jaar is de activiteit 'Constructie van de openbare verlichting'¹¹ financieel gezien de belangrijkste activiteit.

---

¹¹ Deze activiteit bestaat uit het plaatsen van nieuwe verlichtingspalen, de renovatie ervan, het uitvoeren van tests ...

Tabel 10: Budget openbare verlichting

	Programma 2017	Gerealiseerd in 2017	Programma 2018	Gerealiseerd in 2018	Programma 2019	Gerealiseerd in 2019	Programma 2020	Programma 2021
Openbare verlichting (totaal)	24.770.001	21.246.928	25.094.628	23.777.037	27.217.689	21.968.416	31.564.933	34.067.768
Constructie van openbare verlichting	12.984.879	9.746.786	13.282.131	12.275.276	15.023.839	10.410.946	16.430.251	18.849.292
Onderhoud openbare verlichting	5.275.225	5.314.970	5.455.758	5.337.401	5.337.198	4.971.209	5.225.717	6.334.878
Energievoorziening voor de openbare verlichting	6.509.879	6.185.173	6.356.739	6.164.360	6.856.652	6.586.261	7.412.964	6.691.616
ODO-project OV							2.496.000	2.192.000
	Realiteit versus programma	-14,20 %	Realiteit versus programma	-10,64 %	Realiteit versus programma	-19,29 %		

De evolutie van de budgetten sinds 2017 toont ons een gevoelige verhoging van het budget van deze ODO. Deze stijging kan over het geheel genomen worden verklaard door de stijging van de kosten van de aannemers en het materiaal, maar ook door de integratie van IT-projecten sinds het programma voor 2020¹².

De stijging van het budget tussen 2020 en 2021 kan met name worden verklaard door:

- de toename van het verwachte aantal in 2021 te installeren verlichtingspalen (zie punt 6.3.2);
- de extra kosten van de apparatuur ('verlichtingscontrollers') die wordt gebruikt voor de afstandsbediening van de verlichtingspalen (zie punt 6.3.2);
- de hogere kosten van de aannemers en het materiaal (zie punt 6.3.3).

6.2 De staat van het bestaande park verlichtingspalen

Op 1 september 2020 vormden 86.098 verlichtingspalen, uitgerust met 87.368 lampen, het Brusselse openbare gemeentelijke verlichtingsnetwerk.

¹² De tariefmethodologieën 2020-2024 voorzien in de integratie van alle ODV-projecten in het ODO-programma, ook al worden deze gefinancierd door de tariefsaldi (bv. IT-ontwikkeling voor de openbare verlichting enz.). Tot nu toe waren deze kosten niet opgenomen in het programma.

Overeenkomstig artikel 24bis van de Elektriciteitsordonnantie heeft SIBELGA in haar programma een inventaris voorgesteld van de technologieën die in haar verlichtingspark worden gebruikt.

Een analyse van de door SIBELGA gebruikte technologieën en hun evolutie in de voorbije jaren wordt voorgesteld in het [advies nr. 305](#)¹³ van BRUGEL over het ODO-verslag van SIBELGA voor 2019. BRUGEL verwijst de lezers dan ook naar dit advies voor meer informatie.

De belangrijkste bevindingen met betrekking tot de evolutie van het SIBELGA-verlichtingspark in de afgelopen jaren zijn de volgende:

- het aantal geïnstalleerde verlichtingspalen is van 2007 tot 2019 met bijna 25 %¹⁴ gestegen;
- het gemeentelijke verlichtingspark bestaat momenteel voornamelijk uit metaalhalidelampen en hogedruknatriumlampen;
- het aantal metaalhalidelampen is aanzienlijk toegenomen ter bevordering van de verlichting met wit licht;
- de energieverslindende hogedrukkwiklampen vertegenwoordigen nog slechts 0,7 % (637 lampen) van het park in 2019, terwijl dat in 2010 meer dan 10 % was;
- de vernieuwing van de installaties door SIBELGA heeft de globale energie-efficiëntie van haar park verbeterd en dit ondanks de constante stijging van het aantal geïnstalleerde verlichtingspalen;
- het gemiddelde vermogen per verlichtingspaal is tussen 2007 en 2019 met 31 % gedaald;
- het aantal geïnstalleerde ledlampen bedraagt momenteel 3.318, wat neerkomt op 3,8 % van het totale park, maar dit aantal zal de komende jaren aanzienlijk toenemen.

6.3 Vaststellingen van BRUGEL

6.3.1 Overzicht van het voorgestelde programma

De activiteit in verband met het beheer van de gemeentelijke openbare verplichting is, vanuit budgettair oogpunt, de belangrijkste ODO van de DNB. De budgetten die SIBELGA voorstelt om deze opdracht uit te voeren, zijn de laatste jaren sterk gestegen en bedragen sinds twee jaar meer dan dertig miljoen euro.

Gezien het belang van deze ODO (zowel technologisch als budgettair) moet het door SIBELGA ingediende ontwerpverslag worden aangepast. **BRUGEL is van mening dat het beter is dat deze ODO het voorwerp zou uitmaken van een echt investerings- en exploitatieplan.**

Bij wijze van voorbeeld wijst BRUGEL erop dat het budget waarin het ODO-programma voorziet voor het beheer van de openbare verlichting veel hoger ligt dan het budget dat in het investeringsplan van

---

¹³ Advies gepubliceerd op de website van BRUGEL:

<https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-305-VERSLAG-openbare-dienst opdrachten-SIBELGA-2019.pdf>

¹⁴ Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door de toename van het aantal verlichtingspunten bij de vernieuwing van bestaande openbare verlichtingstoestellen, de uitbreiding het wegennet, de overname van installaties (woonwijken enz.) en de verlichting van nieuwe, tot dan toe onverlichte zones (bijvoorbeeld meer verlichting op oversteekplaatsen voor voetgangers).

de DNB voor het beheer van zijn gasnet is vastgelegd. Het verschil in het niveau van de gepresenteerde informatie tussen de twee verslagen is echter zeer groot.

BRUGEL heeft de invoering van een dergelijk investerings- en exploitatieplan voor het beheer van de openbare verlichting ook voorgesteld in zijn [Advies nr. 296](#)¹⁵ in verband met het voorstel tot wijziging van de elektriciteitsordonnantie en de gasordonnantie met het oog op de omzetting van het 'Clean Energy Package'. **BRUGEL raadt de wetgever dan ook aan om bij de volgende wijziging van de Elektriciteitsordonnantie rekening te houden met deze wijziging.**

6.3.2 Investeringsprogramma voor 2021

- **Installatie en vernieuwing van de verlichtingspalen**

Net als in de vorige programma's is de hypothese die SIBELGA gebruikt om het aantal te vervangen verlichtingspalen vast te stellen, gebaseerd op een geraamde levensduur van 20 tot 25 jaar. Rekening houdend met deze grens stelt SIBELGA zich tot doel om jaarlijks ongeveer 4 % van het verlichtingspalenpark op de wegen en in de gemeentelijke openbare ruimten te vervangen.

Sinds 01.05.2019 zijn alle door SIBELGA bestelde toestellen ledverlichtingen. Dit is dus de technologie die de komende jaren zal worden uitgerold. Bovendien zullen, zoals besproken in punt 6.3.3, **de nieuwe geïnstalleerde verlichtingspalen ook worden uitgerust met een 'verlichtingscontroller', zodat ze op afstand kunnen worden bediend.**

Het budget voor 2021 voor de installatie en vernieuwing van de verlichtingspalen is hoger dan het voor 2020 vastgelegde budget. Dat laatste voorzag immers in de installatie van 3.000 verlichtingspalen voor een bedrag van € 16.161.910, terwijl het programma 2021 voorziet in de installatie van 3.440 verlichtingspalen voor een bedrag van € 18.849.292. De gemiddelde eenheidskostprijs van een verlichtingspaal tussen de geplande budgetten voor 2020 en 2021 stijgt dus met ongeveer 2 %. SIBELGA verklaart dit verschil door de kostprijs van de 'verlichtingscontroller'.

- **Naleving van de investeringscriteria**

Zoals uitgelegd in het [advies nr. 305](#) van BRUGEL met betrekking tot het verslag van de ODO's van SIBELGA voor 2019 zijn er verschillende investeringscriteria waarmee kan worden bepaald of de kosten voor de vervanging van de verlichtingspalen al dan niet door het ODO-budget ten laste worden genomen.

SIBELGA oordeelt dat enkel verlichtingspalen ouder dan 20 jaar of die niet conform zijn (ecodesign, veiligheid, waterdichtheid, waargenomen veroudering, door vandalisme beschadigd en hoge onderhoudskosten) worden vervangen ten laste van het ODO-budget.

BRUGEL is niet in staat om de naleving van deze criteria te controleren aan de hand van de informatie in het programma van SIBELGA.

---

¹⁵ Advies gepubliceerd op de website van BRUGEL:
<https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-296-WIJZIGING-ordnantie-ELEKTRICITEIT-GAS-CLEAN-ENERGY.pdf>

BRUGEL vraagt daarom aan SIBELGA om in haar toekomstig verslag over de uitvoering van de ODO's een verantwoording te geven voor de vervanging van de verlichtingspalen in 2021. BRUGEL behoudt zich het recht voor om kosten die niet aan deze criteria voldoen, af te wijzen.

Bovendien acht BRUGEL het, zoals vermeld in zijn advies over het verslag betreffende de ODO's voor het jaar 2019, noodzakelijk dat de investeringscriteria worden geformaliseerd en geobjectiveerd voor zover ze van invloed zijn op de kosten van de ODO's. BRUGEL is immers van mening dat onnodige overinvesteringen, die aan de Brusselse gebruiker zouden worden aangerekend, tot elke prijs moeten worden vermeden.

- **Belichting van het erfgoed**

Zoals reeds aangekaart in zijn vorige adviezen, is BRUGEL van mening dat de belichting van erfgoedgebouwen (openbare gebouwen, kerken enz.) tot de decoratieve verlichting behoort. De kosten van die belichting kunnen dus niet worden gedekt door het ODO-budget.

In haar programma voor het jaar 2021 bevestigt SIBELGA dat de projecten voor belichting volledig voor rekening van de aanvragende instanties zijn. Zonder precieze details te geven, geeft SIBELGA ook aan dat de uitvoering van dit soort projecten, gepland voor 2021, de stijging verklaart van de begrotingspost 'Kosten toegewezen aan gefactureerde openbare verlichtingswerken', die stijgt van € 450.000 in 2020 tot € 2.314.981 in 2021.

BRUGEL herinnert SIBELGA er ook aan dat het van de DNB de bevestiging wil dat het ODO-budget niet wordt gebruikt om de exploitatie- of verbruikskosten van eventuele bestaande installaties die in het kader van de belichting van het erfgoed worden gebruikt, te dekken.

6.3.3 Project Intelligent Street Lighting

SIBELGA presenteert in haar programma haar planning met betrekking tot de implementatie van ISL (Intelligent Street Lighting).

ISL is een systeem waarmee het lichtpunt (of eventueel de voedingskast) op afstand kan worden bediend. Het bestaat uit drie lagen: de verlichtingstoestellen, de communicatielaag en het centrale besturings- en monitoringsysteem.

De belangrijkste drijfveren voor dit project zijn:

- de dienstverlening aan de bevolking verbeteren (autonomie bij het opsporen van gebreken, snellere opsporing van storingen enz.);
- de implementatie en exploitatie van nieuwe technologieën (led en dimming) ondersteunen;
- plotse toenames in het energieverbruik identificeren.

In het programma staat dat de eerste fase (vanaf 22.11.2020) van dit project voorziet in:

- de implementatie van de IT-oplossing voor het op afstand bedienen van de verlichtingspalen;
- de uitbouw van een van de communicatienetwerken;
- een groot deel van de bestaande en compatibele verlichtingspalen uitrusten met 6.000 'verlichtingscontrollers';

- de start van de systematische installatie van 'verlichtingscontrollers' voor nieuw geïnstalleerde verlichtingspalen vanaf 01.01.2021.

De tweede fase van het project (gepland voor juni/juli 2021) omvat:

- de uitrusting van 1.500 bestaande en compatibele verlichtingspalen met 'verlichtingscontrollers';
- de interfacing van de IT-oplossing die het mogelijk maakt om de verlichtingspalen op afstand te bedienen met bepaalde applicaties (website van SIBELGA, Fix-My-Street ...) om zo afstand te doen van de oude database en de meldingen te beheren (afkomstig van al dan niet op afstand bediende verlichtingspalen);
- het in aanmerking nemen van het gemeten (en niet langer forfaitair) verbruik voor op afstand bediende verlichtingspalen, waardoor met name de dimming, die niet werd ondersteund door de vroegere database van de DNB, in aanmerking kan worden genomen.

De derde fase van het project (gepland na 2021) voorziet tot slot in de IT-integratie van de ISL-tool met de andere IT-toepassingen van SIBELGA.

We herinneren eraan dat SIBELGA de verwezenlijking van het ISL-project had verantwoord door het opstellen van een 'neutrale' businesscase. De kosten van de invoering van dit project zouden daarbij in het algemeen worden gecompenseerd door de verwachte opbrengsten. Gezien de niet onaanzienlijke kosten van dit project (de ODO-programma's 2020 en 2021 voorzien hiervoor in totaal in een budget van iets meer dan 2 miljoen euro¹⁶), **acht BRUGEL het noodzakelijk dat SIBELGA in haar toekomstige verslagen een specifieke follow-up van haar businesscase voorstelt.** Het doel van deze follow-up is om BRUGEL en ook de autoriteiten in staat te stellen om ervoor te zorgen dat de DNB controle heeft over de implementatiekosten van zijn project, maar ook om de daadwerkelijke realisatie van de verwachte opbrengsten te controleren¹⁷.

6.3.4 Onderhoud van de verlichtingspalen

Het onderhoud van het verlichtingspark op de wegen en in de openbare ruimten van de gemeenten bestaat uit de preventieve vervanging van de lampen en de reparatie van verouderde of defecte verlichtingspalen.

Wat het preventief onderhoud betreft, is SIBELGA van plan om 21.405 lampen te vervangen in 2021. Wat het correctief onderhoud betreft, heeft SIBELGA als doel ervoor te zorgen dat de herstellingen binnen de met de gemeenten overeengekomen termijnen worden uitgevoerd.

BRUGEL wenst trouwens te benadrukken dat de termijnen die tussen SIBELGA en de gemeenten zijn overeengekomen om storingen te verhelpen, vrij kort zijn in Brussel, in vergelijking met de andere

---

¹⁶ Het programma voor 2020 voorzag in een budget van € 1.432.000, waarvan € 560.000 werd overgedragen naar 2021 voor de implementatie van de ISL-tool. Het programma voor 2021 voorziet dan weer in een budget van € 718.245, voornamelijk voor de installatie van de 1.500 verlichtingscontrollers op de bestaande verlichtingspalen en voor de communicatiekosten in 2021 voor alle op afstand bediende verlichtingspalen. Dit budget houdt geen rekening met de verlichtingscontrollers die op nieuwe verlichtingspalen worden geïnstalleerd.

¹⁷ Volgens de businesscase van SIBELGA betreft het grootste deel van de verwachte opbrengsten een vermindering van het elektriciteitsverbruik dankzij de mogelijkheid tot fijner dimmen.

gemeenten van het land¹⁸. Dit geldt met name voor de vervangingstermijn van defecte lampen (5 werkdagen in Brussel). Deze termijnen zijn het bewijs dat de overheid en de DNB een hoge kwaliteit van dienstverlening nastreven. De uitvoering van het ISL-project moet het ook mogelijk maken om dit kwaliteitsniveau van de dienstverlening te verbeteren.

Zoals eerder aangegeven, bedraagt het voorlopige budget voor het onderhoud van het verlichtingspalenpark voor 2021 € 6.334.878, een stijging van 21 % ten opzichte van het voor 2020 geprogrammeerde budget.

Deze verhoging wordt door SIBELGA vooral gerechtvaardigd door:

- de stijging van de kosten per lamp als gevolg van de nieuwe overheidsopdracht (+17 % ten opzichte van de prijzen van 2020) voor de activiteit met betrekking tot het systematisch onderhoud;
- de stijging van de kosten van de aannemers (gemiddeld +14 %) en het materiaal (+15 %) voor de post oplossen van problemen;
- het opstellen van een specifiek budget voor het oplossen van problemen met ledverlichting.

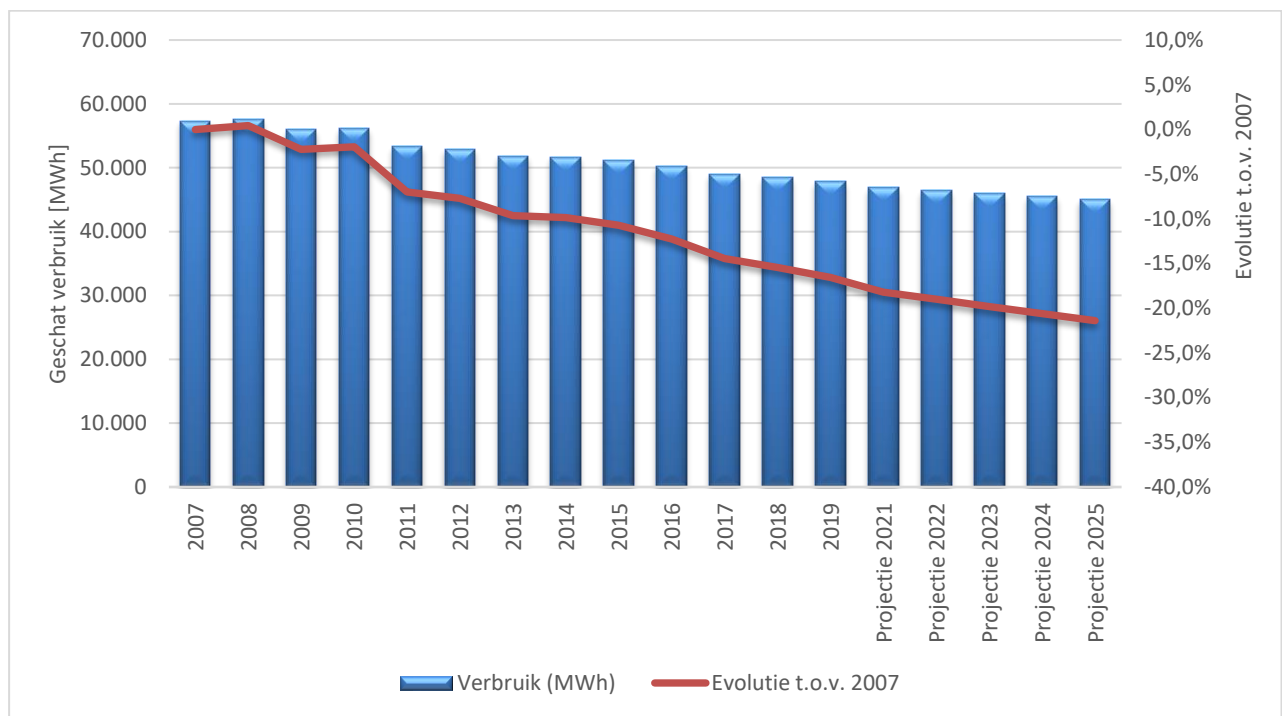
6.3.5 Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen

De figuur hieronder geeft de evolutie weer van het stroomverbruik van 2007 tot 2019 van het verlichtingspark op de wegen en in de openbare ruimten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De figuur toont ook een door SIBELGA geraamde prognose van dit verbruik van 2021 tot 2025.

---

¹⁸ Ores treedt op binnen een interventietermijn van 15 werkdagen (deze termijn geldt voor alle soorten interventies, met uitzondering van storingen die verband houden met een probleem op het elektriciteitsnet of wanneer het verlichtingstoestel onherstelbaar is). In noodgevallen kan de interventietijd tot 2 of 3 dagen worden teruggebracht, op verzoek van de gemeente. RESA vervangt de defecte lampen (behalve wanneer de storing gepaard gaat met een plots en volledig uitvallen van de openbare verlichting in één of meer aanpalende straten) in het kader van zijn periodieke controlerondes: driemaandelijks tijdens de zomermaanden en tweemaandelijks tijdens de wintermaanden.

Figuur 4: Evolutie van het verbruik van de openbare verlichting

Ter herinnering: tot op heden wordt het energieverbruik van de verlichtingspalen niet gemeten maar geraamd door het aantal werkingsuren te vermenigvuldigen met door SYNERGRID vooraf vastgestelde vermogensforfaits voor elk type lamp. SIBELGA specificeert in haar programma dat deze resultaten geen rekening houden met het reeds geïmplementeerde dimmen, aangezien de huidige computerapplicaties deze berekening niet mogelijk maken.

In 2021 moet het met de komst van de ISL-tool mogelijk worden om rekening te houden met de werkelijke meting van het verbruik van op afstand bediende verlichtingspalen, met inbegrip van de impact van het dimmen.

Zo is het geschatte verbruik van de openbare verlichting van 2007 tot 2019 met 17 % gedaald, terwijl het aantal verlichtingspalen in dezelfde periode met bijna 24 % is toegenomen. Deze trend is het resultaat van acties die SIBELGA heeft ondernomen om energieverslindende verlichtingspalen te vervangen.

Voor 2021 raamt SIBELGA het verbruik op 46,89 GWh. Voor de periode van 2021 tot 2025 bepaalt SIBELGA in haar programma dat zij haar prognoses handhaaft en gaat ze uit van een daling van het verbruik met 1 % op jaarbasis. BRUGEL is verbaasd over het handhaven van deze prognoses (jaarlijkse vermindering met 1 %), aangezien de uitrol van op afstand bediende ledverlichting in combinatie met de installatie van 'verlichtingscontrollers' op 7.500 bestaande verlichtingspalen in 2020-21 normaal gesproken tot een sterkere daling van het verbruik zou moeten leiden.

Daarnaast zal de verwachte daling van het verbruik in combinatie met een gunstigere aankoop prijs voor energie leiden tot een budget voor 2021 voor de stroomtoevoer voor de openbare verlichting van € 6.691.616, een daling van 9,7 % ten opzichte van het budget voor 2020.

6.3.6 Tests in situ en REG-studies

In haar programma geeft SIBELGA aan dat sommige projecten met betrekking tot 'dynamische verlichting'¹⁹ in 2021 zullen worden uitgevoerd op verzoek van de gemeenten.

Daarnaast wijst SIBELGA er ook op dat, naast de dynamische verlichting, "de gemeente Sint-Pieters-Woluwe aan Sibelga heeft gevraagd om te helpen bij de installatie van een SmartLabo op het Sint-Aleidisvoorplein, met de integratie van sensoren, camera's, enz. in de verlichtingspalen, als voorbode van de SmartCity."

Deze projecten laten zien dat de infrastructuur voor openbare verlichting een rol zal moeten spelen die verder gaat dan de basisfuncties. Aangezien het om nieuwe projecten gaat, kunnen ze als 'pilotprojecten' worden beschouwd.

Aangezien de gemeenten grote belangstelling tonen voor de uitvoering van dit soort project, is BRUGEL van mening dat SIBELGA, op basis van de feedback van de verschillende pilotprojecten, snel regels moet opstellen over de overname van extra kosten door de overheden die daarom vragen.

BRUGEL is immers van mening dat **eventuele extra investeringskosten die verband houden met het gebruik van de openbare verlichtingsinfrastructuur voor de invoering van nieuwe diensten, niet ten laste van het ODO-budget mogen komen. Als deze regels eenmaal zijn vastgelegd, zou BRUGEL dus in staat zijn om de onvoorziene kosten te verwerpen.**

Bovendien vraagt **BRUGEL aan SIBELGA om aan de leden van de gewestelijke taskforce 'Elektrische Voertuigen'**²⁰ alle initiatieven voor te stellen met betrekking tot mogelijke **projecten voor het gedeeld gebruik van de openbare verlichtingsinfrastructuur in het kader van het opladen van elektrische voertuigen** voordat die projecten worden uitgevoerd.

6.3.7 Ontwikkelingsprognoses

BRUGEL herinnert de regering eraan dat het raadzaam is om na te denken over de evolutie van de organisatie van het beheer van de openbare verlichting in Brussel.

Hieronder worden enkele denkpijsten weergegeven:

- **Naar een gecentraliseerd beheer van de openbare verlichting**

Zoals vermeld in onze vorige adviezen wordt het beheer van de openbare verlichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitgevoerd door verschillende actoren (SIBELGA voor de gemeentelijke wegen, Brussel Mobiliteit voor de gewestwegen en, in mindere mate, Leefmilieu Brussel voor de gewestelijke parken).

In dit verband is het raadzaam om **na te denken over de mogelijkheid om het beheer van de openbare verlichting in Brussel te centraliseren** (met name voor de gemeentelijke en

---

¹⁹ Dynamische verlichting is verlichting met variabele intensiteit, waarbij de intensiteit wordt geregeld door detectoren.

²⁰ Zie deel 9 van dit advies

gewestelijke wegen) **om te bekijken wat de voordelen hiervan zouden zijn, zowel in economisch opzicht als wat betreft de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers.**

Indien de bevoegde overheden zouden beslissen om het beheer van de gemeentelijke en gewestelijke openbare verlichting te centraliseren als openbare dienststopdracht, is BRUGEL van mening dat de huidige factuur van de Brusselse verbruiker niet mag worden verzwamd. BRUGEL pleit dus voor een aanvullende financiering door het Gewest.

- **Naar een gediversifieerde financiering**

Zoals vermeld in zijn [Advies 296](#) in verband met de wijziging van de Elektriciteitsordonnantie en de Gasordonnantie met het oog op de omzetting van het 'Clean Energy Package', is **BRUGEL van mening dat het passend zou zijn om de financiering van het beheer van de openbare verlichting te diversifiëren (kosten die momenteel ten laste komen van het ODO-budget en dus worden doorberekend in de elektriciteitsfactuur van de consument).**

Zo wordt de **kostprijs van het elektriciteitsverbruik van de gemeentelijke openbare verlichting in de andere gewesten van het land bijvoorbeeld niet doorberekend in de factuur van de consument** (wat in Brussel wel het geval is), maar komt hij **ten laste van het budget van de gemeenten**. Deze optie zou als voordeel hebben dat de kosten voor de Brusselse consument worden verminderd, maar ook dat **de lokale overheden verantwoordelijk worden gemaakt voor het verlenen van prioriteit aan de vervanging van de bestaande verlichtingspalen** om zo een deugdelijk economisch model tot stand te brengen.

BRUGEL wenst ook te benadrukken dat **de infrastructuur voor de openbare verlichting in de nabije toekomst voor andere doeleinden kan worden gebruikt dan enkel voor het primaire doel ervan.**²¹ Sommige projecten die SIBELGA in 2021 wil gaan testen, zijn met name gericht op het **gedeeld gebruik van de infrastructuur van verlichtingsinstallaties**. BRUGEL moedigt SIBELGA uiteraard aan om dit soort projecten, die helemaal passen binnen het kader van een door het Gewest bepleite 'Smart City'-strategie, uit te voeren. **BRUGEL is echter van mening dat eventuele extra kosten die zouden voortvloeien uit dit gedeeld gebruik, niet kunnen worden gedekt door het ODO-budget.**

Evenzo **kunnen specifieke projecten voor de installatie van verlichtingspalen worden gemotiveerd door andere overwegingen dan die welke verband houden met de invoering van functionele straatverlichting**. Dit soort projecten zou bijvoorbeeld betrekking kunnen hebben op de dynamische verlichting die met name wordt gebruikt in het kader van de uitvoering van het beleid inzake openbare netheid²² (gemeentelijke bevoegdheid). **In deze context is BRUGEL van mening dat de extra kosten van dit soort projecten niet kunnen worden gedekt door het ODO-budget.**

---

²¹ De verlichtingspalen zouden kunnen worden uitgerust met sensoren, 4G/5G-antennes, oplaadstations voor elektrische voertuigen ...

²² Bestrijding van sluikestorten enz.

7 Conversie van arm gas naar rijk gas

De artikelen 18 en 18bis van de Gasordonnantie zoals gewijzigd door de ordonnantie van 23 juli 2018 bevatten in hun bepalingen nieuwe openbare dienst opdrachten voor de DNB. Deze nieuwe opdrachten bestaan voornamelijk uit begeleidingsmaatregelen bij het conversieproject gas dat is gepland voor de periode 2020-2024. Het gaat voornamelijk om:

- 1) de verspreiding van duidelijke en objectieve informatie, binnen een gepaste termijn, over de doelstellingen nagestreefd in het plan voor de gasomschakeling, de modaliteiten voor de uitvoering ervan en de gevolgen;
- 2) de opstelling en de goede uitvoering van het plan voor de aanpassing van het net met het oog op de omschakeling van het gasnet;
- 3) de financiering van de compatibiliteitscontroles en desgevallend van de aanpassingen die dienen te gebeuren aan de toestellen van de netgebruikers die zich in een kwetsbare of achtergestelde situatie bevinden.

Voor elk van deze opdrachten heeft SIBELGA een specifiek programma voor het jaar 2021 voorgesteld.

Wat het onderdeel communicatie betreft, voorziet het programma in een herinneringsmededeling per post aan de DNG's die door de tweede fase van de conversie (juni 2021) zullen worden getroffen. Op basis van het aantal actieve toegangspunten dat in 2021 moet worden omgezet, zal SIBELGA 225.000 poststukken versturen voor een budget van € 146.293.

Ter herinnering: gezien het belang van een goede communicatie naar de DNG's, met name wat betreft de verplichting om de compatibiliteit van de installaties te controleren, **heeft BRUGEL SIBELGA gevraagd een enquête te houden onder de betrokken gebruikers om de doeltreffendheid van dit communicatieplan te meten. Uit de resultaten van deze enquête, die eind 2019 aan BRUGEL werden meegedeeld, blijkt dat het overgrote deel van de respondenten zich herinnert een bericht over de conversie te hebben ontvangen. Een niet te verwaarlozen deel van hen lijkt echter de te ondernemen stappen niet te hebben begrepen** (controle van de installaties, tijdschema enz.). Rekening houdend met de resultaten van deze enquête **nodigt BRUGEL SIBELGA opnieuw uit om haar communicatie in die zin aan te passen.**

Wat de uitwerking en uitvoering van een netwerkenaanpassingsplan betreft, bevestigt SIBELGA in haar programma voor 2021 de invoering van een dergelijk plan.

In overeenstemming met de beslissing van de regering over het ODO-programma voor het jaar 2020 stelt BRUGEL vast dat **SIBELGA de kosten van de activiteiten op het terrein (drukaanpassingen, controles enz.) en de IT-aanpassingen²³ niet heeft opgenomen in haar budget voor het programma voor 2021.**

Ter herinnering: BRUGEL heeft in zijn [advies nr. 291](#) over het ODO-programma voor 2020 geoordeeld dat deze werkzaamheden deel uitmaken van het technisch beheer van het netwerk door de DNB en dus niet kunnen worden beschouwd als een onderdeel van de openbare dienst opdrachten.

---

²³ Aanpassing van de metering-systemen (SAP-applicatie) van de DNB om een correcte berekening van het verbruik van de gasafnemers mogelijk te maken gedurende het hele conversieproces en naargelang van de veranderingen in de netstructuur.

Wat de financiering van controles en aanpassingen voor kansarme gebruikers betreft, voorziet SIBELGA in haar programma in een globaal budget voor 2021 van € 272.300²⁴ voor de toekenning van premies en de daaruit voortvloeiende beheerskosten.

Ter herinnering, om haar opdracht met betrekking tot de financiering van de controleverrichtingen inzake compatibiliteit en aanpassing van de toestellen te vervullen, financiert SIBELGA, in overleg met Leefmilieu Brussel, een nieuwe energiepemie om de kosten voor het uitvoeren van een periodieke keuring van de verwarmingsketels en/of boilers voor de huishoudens behorend tot categorie C van de 'energiepremies' gedeeltelijk te compenseren. Deze nieuwe premie wordt beheerd door Leefmilieu Brussel.

BRUGEL stelt vast dat het geraamde aantal premies (1.500) voor 2021 relatief laag lijkt in verhouding tot het aantal DNG's dat de komende jaren zal worden omgezet (225.000 DNG's in 2021 en ongeveer 160.000 DNG's in 2022).

In het licht van het aantal in 2019 toegekende premies (104) vestigde BRUGEL in zijn advies over het verslag inzake de uitvoering van de ODO voor 2019 de aandacht van de regering op de waarschijnlijkheid dat het ingevoerde systeem om de DNG's in een bestaansonzekere situatie te ondersteunen, nog steeds te weinig gekend is.

BRUGEL herhaalt daarom zijn aanbevelingen aan de regering, Leefmilieu Brussel en SIBELGA met betrekking tot:

- **de intensivering van de communicatie over het bestaan van dit steunmechanisme in de komende maanden;**
- het opzetten van **coördinatie met bepaalde instellingen** (gemeenten, OCMW's, vzw's ...) die de informatie-overdracht zouden kunnen faciliteren, **omdat ze zo dicht bij de doelgroep voor deze premie staan.**

---

²⁴ De beheerskosten worden geraamd op € 122.300 en de enveloppe voor de premies bedraagt € 150.000 (wat overeenkomt met 1.500 premies van € 100).

8 SolarClick en NRClick

In juni 2016 heeft de Brusselse Regering Sibelga aangesteld voor de coördinatie van twee door het Gewest gesteunde initiatieven:

- de installatie van zonnepanelen op de gebouwen van de regionale en lokale Brusselse overheden (project SolarClick);
- de installatie van een gewestelijke facilitator voor deze Brusselse overheden om de energie-efficiëntie te ondersteunen. Dit tweede project, dat is gebaseerd op het energieboekhoudsysteem dat al door Sibelga werd ontwikkeld, kreeg de naam NRClick.

De programma's NRClick en SolarClick programma's worden in hun huidige inhoud en modaliteiten eind 2020 afgesloten. Er wordt gewerkt aan andere programma's op basis van dezelfde opdrachten.

BRUGEL steunt uiteraard elk initiatief van de regering om haar klimaatdoelstellingen te bereiken en de energietransitie tot een succes te maken. De twee projecten en hun financiering worden trouwens omkaderd door een beheersovereenkomst met het Gewest, dat deze projecten organiseert. Het spreekt voor zich dat het niet aan BRUGEL is om een standpunt in te nemen over de goede uitvoering van deze overeenkomst of over de geschiktheid ervan.

BRUGEL is er echter ook van overtuigd dat deze overgang op lange termijn alleen succesvol kan zijn als elk van de marktspelers binnen zijn bevoegdheidsgebied handelt. BRUGEL moet de goede werking van de markt waarborgen (artikel 30bis, §3, 2° van de Elektriciteitsordonnantie). Bijgevolg is het zijn taak ervoor te zorgen dat de DNB de gelijke behandeling van bedrijven die actief zijn op de energiemarkt respecteert, ook voor de projecten SolarClick en NRClick. De regulator controleert dan ook of de onafhankelijkheid en de neutraliteit van de DNB gewaarborgd zijn. In dit verband stelde BRUGEL zich in meerdere adviezen²⁵ vragen bij de reikwijdte van de opdrachten van SIBELGA in het kader van SolarClick en NRClick en de verenigbaarheid ervan met de Europese wetgeving. Bijvoorbeeld:

- BRUGEL heeft moeite om de reikwijdte van de 'sleutel-op-de-deur'-dienst van SIBELGA te begrijpen. Zou dit niet een taak zijn die volledig kan worden uitgevoerd door private ondernemingen die aan concurrentie onderworpen zijn?
- Is de organisatie van een aankoopcentrale voor energie ten behoeve van de overheden ook hier verenigbaar met de rol van de DNB en zijn wettelijke opdrachten?
- Komt het toe aan een DNB om tools voor energie-efficiëntie (NRClick Scan) te ontwikkelen?

Bovendien heeft BRUGEL aan SIBELGA aanvullende informatie gevraagd via zijn Advies 305 betreffende het verslag van de distributienetbeheerder over de uitvoering van de openbare dienstopdrachten inzake elektriciteit en gas voor het jaar 2019. BRUGEL hoopt dat deze informatie de nodige duidelijkheid zal verschaffen over de reikwijdte van deze activiteiten.

In het licht van het voorgaande zou BRUGEL steun kunnen verlenen aan de regering bij het opstellen van de beheersovereenkomst, voordat deze wordt gesloten, en in het bijzonder met betrekking tot de

---

²⁵ Advies 243: <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2017/nl/Advies-243-Voorontwerp-ordonnantie-2017.pdf>, Advies 296: <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-296-WIJZIGING-ordonnantie-ELEKTRICITEIT-GAS-CLEAN-ENERGY.pdf> en Advies 305: <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-305-VERSLAG-openbare-dienstopdrachten-SIBELGA-2019.pdf>

kwesties met betrekking tot de opdrachten van de DNB in deze programma's in het licht van het Europees recht.

9 Steun voor de elektrische mobiliteit

9.1 Voorgeschiedenis

Artikel 24bis, 12° van de Elektriciteitsordonnantie zoals ingevoegd door de ordonnantie van 23 juli 2018 heeft een nieuwe ODO ten laste van SIBELGA ingevoerd. Deze opdracht luidt als volgt²⁶: "*volgens de voorwaarden en de financiering bepaald door de Regering, de begeleiding van de gewestelijke en lokale overheden ten gunste van de uitrol van infrastructuur voor de verdeling van alternatieve brandstoffen, via adviezen, steun bij het zoeken naar opportuniteiten en een administratief en technische helpdesk.*"

Ter herinnering, het is op basis van deze bepaling dat SIBELGA in haar ODO-programma voor het jaar 2020 een project had voorgesteld dat bestaat uit de installatie van een vijftigtal laadpalen op de gemeentelijke wegen. Na zijn analyse had BRUGEL in zijn advies aan de regering aanbevolen om het door SIBELGA voorgestelde project te weigeren, met name omdat het niet in overeenstemming was met het Europese wettelijke kader, maar ook omdat het budget ervan als buitensporig werd beschouwd.

BRUGEL had ook benadrukt dat dergelijke initiatieven deel moeten uitmaken van een strategische visie die op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt uitgewerkt. Een van de aanbevelingen van BRUGEL aan de regering was om een werkgroep op te richten met verschillende belanghebbenden die de opdracht krijgen hieraan te werken.

Tegen deze achtergrond nam de regering de beslissing om het door SIBELGA voorgestelde project te verwerpen en werd er een gewestelijke taskforce opgericht waarin Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit, SIBELGA en BRUGEL zijn samengebracht. De werkzaamheden van deze werkgroep hebben geresulteerd in de ontwikkeling van een [visie op de uitrol van een oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen](#) die in juli 2020 door de regering is aangenomen.

BRUGEL verheugt zich over de uitvoering van deze visie en zal zijn expertise verder ter beschikking stellen aan de bevoegde autoriteiten.

9.2 ChargyClick-project

In haar programma voor de periode 2021 voorziet SIBELGA in de uitvoering van een overgangsprogramma dat bestaat uit de installatie van ongeveer 400 oplaadpunten voor elektrische voertuigen tussen oktober 2021 en ²⁷oktober 2022.²⁸

---

²⁶ In artikel 18, 5° van de Gasordonnantie is een identieke bepaling opgenomen.

²⁷ Deze datum komt overeen met het einde van de huidige concessie die werd afgesloten tussen Pit Point en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

²⁸ Deze datum komt overeen met de geplande datum voor het uitschrijven van offerteaanvragen volgens de nieuwe visie van het Gewest.

Dit overgangproject past binnen de visie van de regering op de ontwikkeling van laadpalen, die als volgt luidt: "(...) er moet worden voorzien in een overgangsregeling na afloop van de huidige concessie (exclusiviteit voor de plaatsing van de palen). 100 Dit overgangssysteem zal toelaten zoveel mogelijk palen op de openbare weg te plaatsen en bepaalde hypothesen, waaronder de administratieve vereenvoudiging, te testen."

Dit project zal dus een voorbereidende fase vormen voor de uitvoering van de strategische visie van het Gewest en zal het ook mogelijk maken om na afloop van de concessie die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met de onderneming Pit Point verbindt, een zekere noodzakelijke uitrol te blijven verzekeren.

Het budget dat SIBELGA in haar programma voorstelt om de uitvoering van dit project in 2021 te verzekeren, bedraagt € 292.750. Het komt overeen met de terbeschikkingstelling van één VTE en uitbestedingskosten plus indirecte kosten, op dezelfde manier als de rest van de ODO's.

Wat de conformiteit van dit project met het wettelijke kader betreft, is de opdracht gebaseerd op artikel 24bis, 12° van de bovenvermelde Elektriciteitsordonnantie. De uitvoering van dit artikel, met name wat betreft de **regelingen voor de financiële dekking van deze ODO**, moet echter worden vastgelegd in een regeringsbesluit. **SIBELGA wijst er in haar programma evenwel op dat dit besluit van de regering momenteel in voorbereiding is en nog geen kracht van wet heeft.**

Om het Gewest te ondersteunen bij de overgang naar elektrische mobiliteit, acht BRUGEL het passend dat SIBELGA dit project uitvoert. BRUGEL wenst er wel nogmaals op te wijzen dat de technische modaliteiten voor de uitvoering en de financiële dekking van dit project strikt moeten overeenstemmen met de modaliteiten die zullen worden vastgelegd in het voornoemde toekomstige besluit.

BRUGEL zal er dus over waken dat de financiering van deze ODO de bepalingen van het toekomstige besluit zal naleven en behoudt zich daarom het recht voor om eventuele kosten te verwerpen in het kader van zijn tariefcontroles ex post.

Bovendien **herinnert BRUGEL SIBELGA aan de noodzaak om het beheer van dit project op te nemen in de gewestelijke taskforce die door de regering werd opgericht.** Dit overleg moet onder meer bijzondere aandacht besteden aan:

- de follow-up van dit project in het kader van de uitvoering van de nieuwe visie van het Gewest (en in het bijzonder de kwestie van de realisatie van een RFI (Request For Information));
- de voorwaarden van de technische clausules van de offerteaanvraag en de gunningscriteria met betrekking tot de installatie van deze oplaadpunten.

Wat dit laatste punt betreft, is BRUGEL ook van mening dat de voorwaarden van de offerteaanvraag (de technische clausules en de gunningscriteria) moeten worden goedgekeurd door de regulator, zoals bepaald in artikel 33 van richtlijn 2019/944.

9.3 MobiClick-project

Het MobiClick-project dat SIBELGA in haar programma voorstelt, voorziet in de invoering van twee aankoopcentrales:

- een aankoopcentrale om de activiteiten van de netbeheerder op het gebied van de aankoop van voertuigen te centraliseren bij de lokale en gewestelijke overheden; en
- een aankoopcentrale voor de installatie van oplaadinfrastructuren voor elektrische voertuigen of CNG-bevoorrading voor lokale en gewestelijke overheden, alsook de implementatie van beheerstools.

SIBELGA heeft in haar programma geen specifiek budget opgenomen voor het opzetten van een aankoopcentrale voor de aankoop van voertuigen op alternatieve brandstoffen. De DNB is van mening dat hij hoe dan ook een opdracht voor de aankoop van zijn eigen voertuigen had moeten uitschrijven en is daarom van mening dat de extra kosten die de organisatie van de aankoopcentrale voor dit luik met zich meebrengt, verwaarloosbaar zijn. SIBELGA is ook van mening dat de toename van het door de centrale gegenereerde volume de interesse van de leveranciers eerder zal doen toenemen en zo een toename van de concurrentie mogelijk zal maken ten voordele van alle actoren van de centrale, inclusief SIBELGA.

Wat het andere project betreft (aankoopcentrale voor de oplaad- en bevoorradinginfrastructuur), voorziet SIBELGA in haar programma in een budget van € 293.457 om de personeelskosten (1 VTE), de kosten voor de onderaanneming (externe aankoper en veiligheidscoördinator) en de indirecte kosten van de DNB die ten laste van de tarieven komen, te dekken.

Net als het ChargyClick-project is deze ODO gebaseerd op artikel 24bis, 12° van de Elektriciteitsordonnantie. Zoals reeds eerder aangekondigd, **bevindt het besluit dat de toepassingsmodaliteiten van dit artikel en dus ook de financiering ervan moet vastleggen, zich in de voorbereidingsfase en heeft het dus nog geen kracht van wet.**

In dit verband zijn de technische modaliteiten van dit project en de financiering ervan (overname van de kosten door het ODO-budget of door middel van subsidies ...) nog niet vastgesteld.

BRUGEL zal er dus over waken dat de financiering van deze ODO de bepalingen van het toekomstige besluit zal naleven en behoudt zich daarom het recht voor om eventuele kosten te verwerpen in het kader van zijn tariefcontroles ex post.

In het kader van de goedkeuring van het besluit dat de uitvoeringsmodaliteiten van dit project en van de financiering ervan vastlegt, wil BRUGEL de aandacht van de regering vestigen op het feit **dat BRUGEL het niet passend en gerechtvaardigd vindt (in het licht van het belang van de gemeenschap als geheel) dat de kosten van het MobiClick-project ten laste kunnen worden genomen van het ODO-budget voor zover het doel van het project uitsluitend ten goede komt aan lokale en gewestelijke overheden.**

Net als in het geval van andere ODO's zoals NRClick en SolarClick (waarvan het doel ten goede komt aan de lokale en gewestelijke overheden), is BRUGEL dan ook van mening dat een dergelijke opdracht moet worden gedekt door middel van een subsidie of rechtstreeks door de overheden die van deze dienst profiteren.

10 Gebudgetteerde globale kostprijs van de openbare dienstverplichtingen

Voor elektriciteit bedraagt de globale geprogrammeerde kostprijs voor 2021 € 39.919.719 (exclusief de tussenkomst van het federaal fonds voor een geraamd bedrag van € 79.908), verdeeld als volgt:

Dit budget is 5 % hoger dan dat voor 2020. Deze stijging is het gevolg van het groeiende budget voor de openbare verlichting (+ 2,5 miljoen euro).

Voor gas bedraagt de globale voorziene kostprijs voor 2021 € 3.241.305 (exclusief de tussenkomst van het federaal fonds voor een geraamd bedrag van € 207.857), verdeeld als volgt:

Ter herinnering: het totale budget voor gas voor 2019 was bijna verdubbeld ten opzichte van het programma voor 2018 als gevolg van de nieuwe openbare dienstverplichting in verband met de conversie van arm naar rijk gas voor een voorlopig bedrag van € 2.016.810.

Het gasbudget voor 2021 is 3,76 % hoger dan dat voor 2020. In de evolutie van het budget merken we de volgende elementen op:

- een stijging met 24 % van de post met betrekking tot het beheer van beschermde klanten (+ € 309.160);
- een daling van 48 % van de omschakeling L/H (- € 390.707);
- een stijging van 177 % van de kosten in verband met EOC (+ € 92.370).

Tabel 11: Gebudgetteerde kostprijs van de openbare dienstverplichtingen (in euro)

	Prog. 2018	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021
Elektriciteit	30.158.692	32.401.307	38.107.779	39.999.627
Beheer van de beschermde klanten en recht op energie	1.206.577	1.413.995	2.007.945	1.788.577
Tussenkomst door het federaal fonds	91.345	112.207	132.996	79.908
Plaatsing/verwijdering vermogensbegrenzers	3.114.112	3.013.193	2.790.351	2.812.235
Openbare verlichting	25.094.628	27.217.689	31.564.933	34.067.786
Opvolging klanten en klachtenbeheer	369.909	369.909	388.120	375.676
Bevoorrading van kermissen en festiviteiten	282.121	274.314	88.626	69.886
End of contract	-	-	227.406	219.352
Laadpalen langs de weg	-	-	907.402	-
Aardgas	2.154.812	4.174.961	3.324.276	3.449.162
Beheer van de beschermde klanten en recht op energie	985.230	1.030.226	1.277.013	1.586.173
Tussenkomst door het federaal fonds	146.860	133.473	188.188	207.857

Veiligheid van de binnegasinstallaties	689.283	676.677	713.329	791.872
Opvolging klanten en klachtenbeheer	226.719	226.719	208.988	202.287
Plaatsing van gasstoppen	106.720	91.055	75.246	97.799
Conversie arm gas naar rijk gas:	-	2.016.810	809.300	418.593
End of contract			52.211	144.582

Bron BRUGEL/SIBELGA

De hiervoor gepresenteerde ODV-budgetten worden integraal gefinancierd door de distributietarieven²⁹.

In 2017 werden aan de distributienetbeheerder twee nieuwe openbare dienststopdrachten toevertrouwd (SolarClick en NRClick). Deze twee nieuwe opdrachten worden volledig gesubsidieerd door het Gewest en hebben geen impact op de distributietarieven. Terwijl de voor het jaar 2020 begrote bedragen stabiel waren ten opzichte van 2019, betekent het jaar 2021 een stijging van bijna 95 %.

	Prog. 2018	Prog. 2019	Prog. 2020	Prog. 2021
NRClick (elektriciteit en gas)	1.749.598	1.952.973	1.902.628	3.489.188
NRClick (elektriciteit)	1.084.751	1.210.843	1.236.708	2.267.972
NRClick (gas)	664.847	742.130	665.920	1.221.216
SolarClick	817.411	840.190	853.844	1.871.707
Totaal	2.567.010	2.793.163	2.756.472	5.360.895

Deze kosten worden niet gecontroleerd door BRUGEL, maar moeten gedetailleerd worden gerechtvaardigd bij de jaarlijkse subsidieaanvraag aan de Brusselse regering.

²⁹ Ofwel via de 'gridfee' van dat jaar ofwel via tariefsaldi.

II Coherentie met het tariefvoorstel 2020-2024

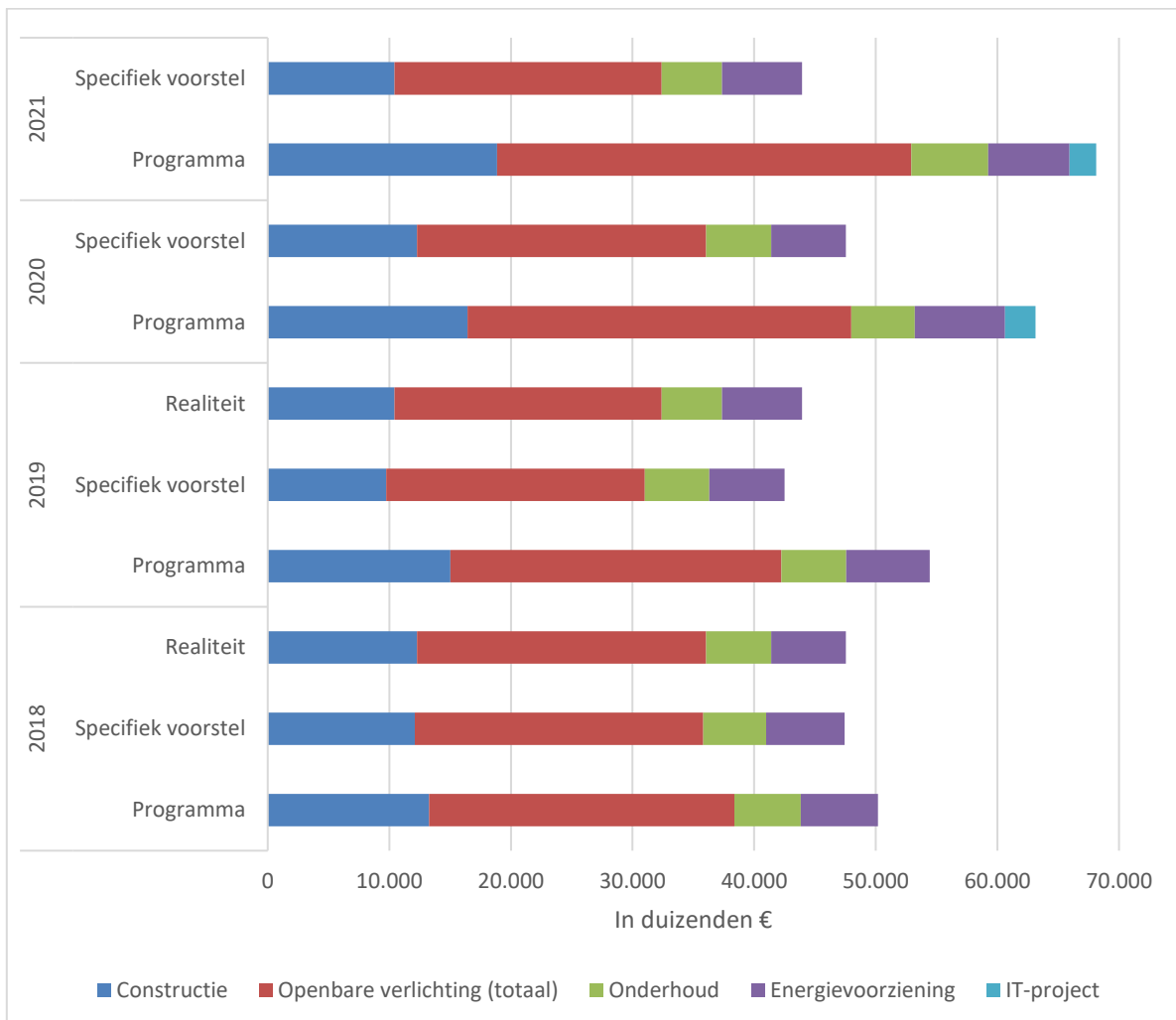
De tarieven die de openbare dienstopdrachten zoals beoogd in dit advies moeten dekken, worden vastgesteld op basis van de tariefmethodologieën voor respectievelijk elektriciteit en gas. De ODV-tarieven worden jaarlijks herzien voor het jaar N+1 en worden vastgelegd op basis van de laatste reëel vastgestelde beschikbare kosten en met betrekking tot het jaar (N-1) en de hoeveelheden geraamd in het door BRUGEL goedgekeurde tariefvoorstel. Omdat de realiteit nog niet gekend is, zal het budget dat is opgenomen in het programma van uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten als referentie worden genomen. Het eventuele tekort tussen de ODV-ontvangsten en de realiteit wordt gefinancierd via het tariefreguleringsfonds.

De tariefmethodologieën voorzien bovendien in de integratie van alle ODV-projecten in het ODO-programma, ook al worden deze gefinancierd door de tariefsaldi (bv. IT-ontwikkeling voor de openbare verlichting enz.).

II.1 Tariefvoorstel – Elektriciteit

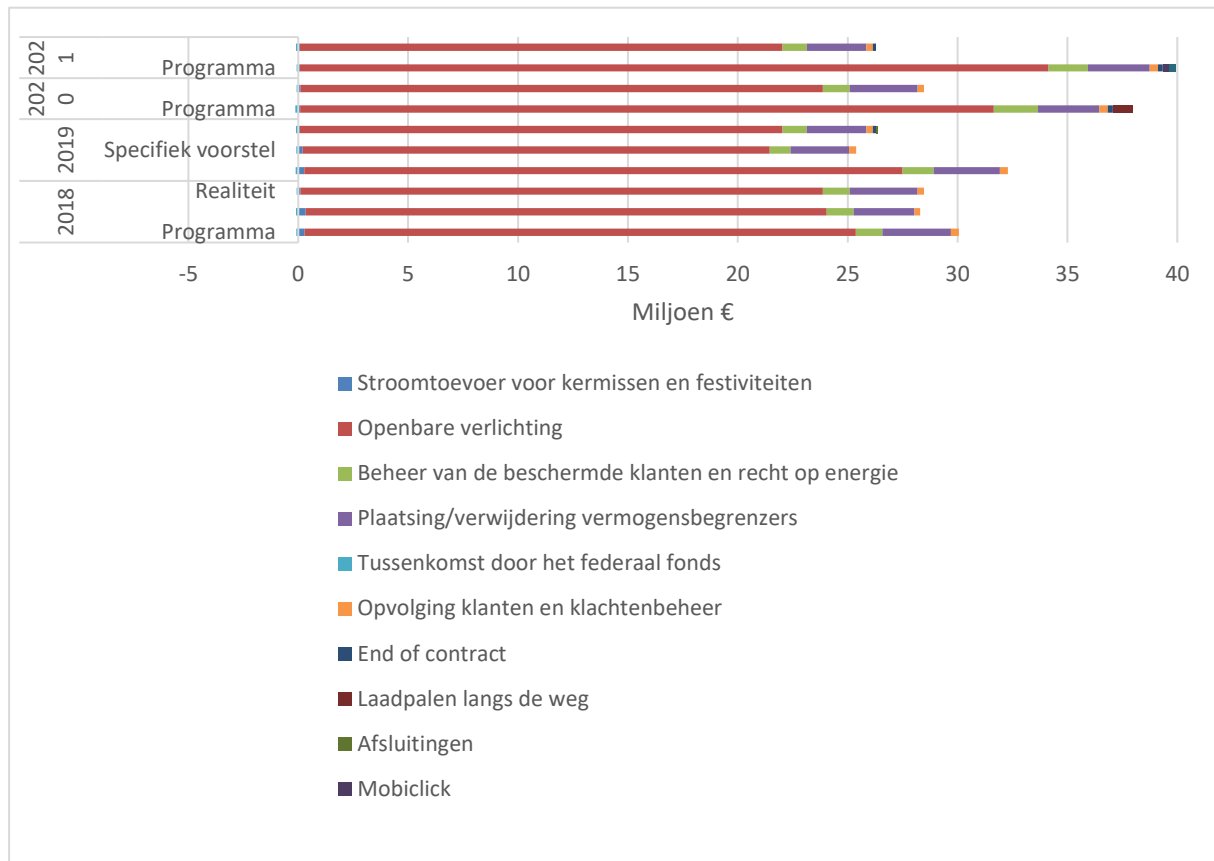
In het tariefvoorstel van SIBELGA voor de activiteit openbare verlichting (OV) worden de volgende bedragen vermeld:

Tabel 5: Evolutie van de tariefprognoses OV ten opzichte van het jaarprogramma van de DNB

Zoals in het vorige deel is uitgelegd, is er voor de jaren 2020 en 2021 sprake van een toename van de post openbare verlichting, voornamelijk als gevolg van de toename van de post constructiewerkzaamheden en de toevoeging van IT-projecten die verband houden met deze activiteit. Wat de post constructiewerkzaamheden betreft, vloeit deze stijging voort uit een aanzienlijke stijging van de kostprijzen van aannemers.

Tabel 6: Evolutie van het ODV-programma en tariefbudget - elektriciteit

Het programma 2021 bevat het hoogste budget voor openbare dienststopdrachten dat ooit door Sibelga is ingediend. De tarieven 2021³⁰, gebaseerd op de realiteit 2019, laten niet toe alle voor 2021 geprogrammeerde kosten te dekken. Het tariefonds elektriciteit heeft echter voldoende reserves om een eventueel tekort aan te vullen. Volgens de tariefmethodologie kan de distributienetbeheerder, als de ontvangsten gegenereerd door de ODV-tarieven niet alle werkelijk vastgestelde kosten zouden dekken, aan BRUGEL vragen om een gedeelte van het tariefonds toe te wijzen aan het aanzuiveren van het vastgestelde saldo.

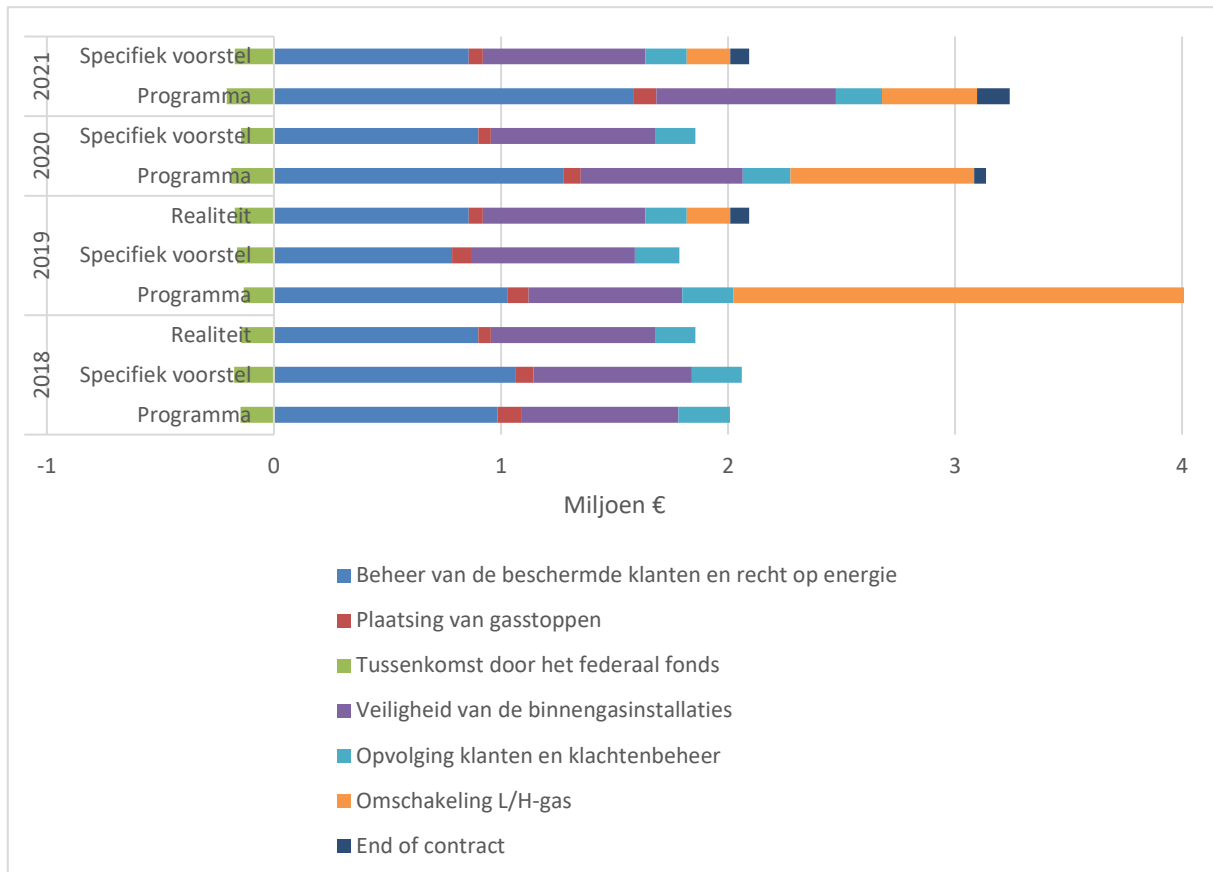
De kosten voor de openbare dienstverplichtingen worden beschouwd als niet-beheersbaar op het niveau van de tariefmethodologieën. De huidige ordonnantie bepaalt dat ze noch aan beslissingen op basis van vergelijkingsmethoden, noch aan incentive regulation kunnen worden onderworpen en dus als beheersbaar moeten worden beschouwd. Brugel herhaalt zijn wens dat de volgende aanpassingen die aan de ordonnantie zullen worden aangebracht, deze wil om de regulator toe te staan stimulerende maatregelen te nemen in verband met de kosten of prestaties van de

³⁰ De ODV-tarieven 2021 werden op 28 oktober 2020 goedgekeurd door Brugel <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2020/nl/BESLISSING-I48-SPECIFIEKE-TARIEFVOORSTEL-ELEKTRICITEIT-2021.pdf> en <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2020/nl/BESLISSING-I49-SPECIFIEKE-TARIEFVOORSTEL-GAS-2021.pdf>

distributienetbeheerder in het kader van de door de gereguleerde tarieven gefinancierde activiteiten, niet opnemen.

11.2 Tariefvoorstel – Gas

De tarieven 2021, gebaseerd op de realiteit 2019, laten niet toe alle voor 2021 geprogrammeerde kosten te dekken. Het tariefonds gas heeft echter voldoende reserves om een eventueel tekort aan te vullen.

Tabel 7: Evolutie van het ODV-programma en tariefbudget - gas

12 Conclusies

De belangrijkste opmerkingen van BRUGEL die voortvloeien uit de analyse van het programma van openbare dienstopdrachten (ODO) voor het jaar 2021 luiden als volgt:

1. Betreffende de ODO's van sociale aard

BRUGEL heeft kunnen vaststellen dat dit programma overeenstemt met de realiteit op het terrein. Toch lijken bepaalde IT-kosten op het niveau van de activiteit inzake beschermde klanten zeer hoog gezien het aantal klanten dat onder deze opdracht valt, en BRUGEL zet duidelijk vraagtekens bij de doeltreffendheid van deze beschermingsmaatregel gezien de geringe aantrekkelijkheid van de bescherming, ondanks de versoepeling van de in 2018 ingevoerde maatregelen en de aanzienlijke financiële winst in verband met het sociale tarief, enerzijds, en de niet-samendrukbare kosten in verband met het beheer van de bescherming, anderzijds.

De door SIBELGA geplande bedragen voor de levering van zowel gas als elektriciteit met betrekking tot de aankoop van de commodity lijken niet af te wijken ten opzichte van de dalende trend op de groothandelsmarkt.

Bovendien lijkt de door SIBELGA voorgestelde oefening voor 2020 in overeenstemming te zijn met de trends in 2020, namelijk een lichte stijging van het aantal beschermde klanten, die ook verband houdt met de tijdelijke invoering van het statuut van beschermde klant COVID-19, een stabilisering van het aantal huishoudens dat onder een vermogensbegrenzer wordt geplaatst en een gelijkwaardige situatie met betrekking tot afsluitingen als gevolg van een beslissing van de vrederechter of na het einde van een contract.

We herinneren eraan dat BRUGEL meermaals heeft gevraagd om het plaatsen van vermogensbegrenzers te schrappen en hoopt dat gevolg zal worden gegeven aan deze verzoeken bij de in 2020-21 geplande wijziging van de ordonnanties. Deze schrapting zal een aanzienlijke impact hebben op het budget dat aan sociale ODO's wordt toegewezen. De bedragen die aan de begrenzende activiteit werden besteed, zullen dus moeten worden verdeeld over andere opdrachten van sociale aard.

BRUGEL is van mening dat de sociale ODO's van SIBELGA moeten worden versterkt. Gezien het grote aantal Brusselse huishoudens dat geconfronteerd wordt met energiearmoede, wordt het steeds moeilijker om vol te houden dat de enige echte sociale opdracht van de DNB erin bestaat om +/- 2.500 huishoudens te bevoorraden tegen het sociaal tarief.

BRUGEL heeft bij verschillende gelegenheden verschillende maatregelen voorgesteld om het gewestelijk beschermingsstatuut te versterken, met name het automatisch toekennen van het statuut voor bepaalde rechthebbenden, een proactieve maatregel met sociale opvolging, een nauwere samenwerking tussen SIBELGA/OCMW bij de opvolging van kwetsbare gezinnen ... **Energiearmoede moet absoluut worden bestreden door een grotere activering van de gewestelijke bescherming.**

2. Met betrekking tot kermissen en festiviteiten:

Er zijn momenteel geen specifieke richtlijnen van de regering voor de aansluiting van stroomvoorzieningen voor kermissen en festiviteiten. In afwachting van duidelijke richtlijnen in de Elektriciteitsordonnantie wordt voorgesteld dat de regering de overgangsaanpak, bestaande uit een bevriezing van de aansluitingstarieven voor de stroomvoorziening aan kermissen en festiviteiten voor de jaren 2020 en 2021 valideert op basis van de tarieven voor 2019 (niet-geïndexeerd).

3. Betreffende het beheer van de gemeentelijke openbare verlichting:

Het programma van SIBELGA voorziet vanaf 2021 in de installatie van verlichtingspalen met ledlampen, die ook op afstand kunnen worden bediend in het kader van de implementatie van ISL (Intelligent Street Lighting). De ontwikkeling van deze technologieën zal SIBELGA met name in staat stellen om de kwaliteit van de dienstverlening aan de Brusselaars te verhogen en de algemene energie-efficiëntie van haar verlichtingspark te verbeteren. De ontwikkeling van deze projecten leidt echter tot een verhoging van het totale programmabudget voor deze ODO.

Wat het ISL betreft, had SIBELGA in haar eerdere programma's de verwezenlijking van het project verantwoord door het opstellen van een 'neutrale' businesscase. De kosten van de invoering van dit project zouden daarbij in het algemeen worden gecompenseerd door de verwachte opbrengsten. Gezien het belang van het project acht BRUGEL het noodzakelijk dat SIBELGA in haar toekomstige rapporten een specifieke opvolging van haar businesscase voorstelt.

Bovendien wijst BRUGEL erop dat het op basis van de informatie die SIBELGA in haar programma verstrekt, niet mogelijk is om na te gaan of de investeringen met betrekking tot de installatie en de vernieuwing van de verlichtingspalen in overeenstemming zijn met de investeringscriteria die door de DNB zijn vastgesteld. BRUGEL vraagt daarom aan SIBELGA om in haar toekomstig verslag over de uitvoering van de ODO's een verantwoording te geven voor de vervanging van de verlichtingspalen in 2020 en 2021. BRUGEL behoudt zich bijgevolg het recht voor om kosten die niet aan deze criteria voldoen, af te wijzen.

Tot slot is BRUGEL van mening dat het zinvol zou zijn dat er een denkoefening tot stand zou komen over de evolutie van de organisatie van het beheer van de openbare verlichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze evoluties omvatten onder meer een gecentraliseerd beheer van de verlichting op de gemeentelijke en gewestelijke wegen en de invoering van gediversifieerde financiering voor deze ODO om de doorberekening van de kosten in de factuur van de Brusselse afnemers te verlagen en de lokale overheden meer verantwoordelijkheidsbesef bij te brengen. Deze financiering kan betrekking hebben op het ten laste nemen van het elektriciteitsverbruik van de verlichtingspalen door de gemeenten (naar het voorbeeld van de gemeenten in Vlaanderen en Wallonië) en ook op de meerkosten van de verlichtingspalen die andere doelstellingen hebben dan hun basisfunctie (gedeeld gebruik van infrastructuur enz.).

4. Betreffende de conversie van arm naar rijk gas:

BRUGEL schat dat het gebudgetteerde aantal premies (1.500) voor de controles en de aanpassing van de installaties van gebruikers in een bestaansonzekere situatie relatief klein is in verhouding tot het aantal gebruikers dat in de komende jaren zal worden omgeschakeld (225.000 gebruikers in 2021 en ongeveer 160.000 in 2022).

In het licht van het aantal in 2019 toegekende premies (104) vestigt BRUGEL nogmaals de aandacht van de regering op de waarschijnlijkheid dat het ingevoerde systeem om de DNG's in een bestaansonzekere situatie te ondersteunen, nog steeds te weinig gekend is. BRUGEL herhaalt dan ook zijn aanbevelingen aan de regering, Leefmilieu Brussel en SIBELGA met betrekking tot de intensivering van de communicatie over het bestaan van dit steunmechanisme en het opzetten van coördinatie met bepaalde instanties (gemeenten, OCMW's, vzw's ...) omdat ze zo dicht staan bij de doelgroep die in aanmerking komt voor deze premie.

5. Betreffende de ODO's die verband houden met SolarClick en NRClick:

BRUGEL steunt elk initiatief van de regering om haar klimaatdoelstellingen te bereiken en de energietransitie tot een succes te maken. BRUGEL is er echter ook van overtuigd dat deze overgang op lange termijn alleen succesvol kan zijn als elk van de marktspelers binnen zijn bevoegdheidsgebied handelt. BRUGEL heeft al meermaals vraagtekens geplaatst bij de reikwijdte van de taken die SIBELGA in het kader van SolarClick en NRClick uitvoert en bij de verenigbaarheid ervan met het Europese recht; bijvoorbeeld bij de reikwijdte van de 'sleutel-op-de-deur'-dienst die SIBELGA aanbiedt en die door marktspelers zou kunnen worden uitgevoerd, bij de organisatie van de aankoopcentrale voor energie ten behoeve van de overheden of bij de ontwikkeling van instrumenten voor energie-efficiëntie (NRClick Scan).

BRUGEL is er dan ook van overtuigd steun te kunnen verlenen aan de regering bij het opstellen van de beheersovereenkomst, voordat deze wordt gesloten, en in het bijzonder met betrekking tot de kwesties met betrekking tot de opdrachten van de DNB in deze programma's in het licht van het Europees recht.

6. Betreffende het deel over de steun voor de elektrische mobiliteit

SIBELGA voorziet in haar programma budgetten van € 292.750 voor het ChargyClick-project en € 293.457 voor het MobiClick-project ten laste van de tarieven.

BRUGEL wijst erop dat artikel 24bis, 12° van de Elektriciteitsordonnantie waarin deze ODO wordt geregeld, bepaalt dat de regelingen voor de financiële dekking moeten worden vastgelegd in een besluit van de regering. Dit besluit van de regering is momenteel in voorbereiding en heeft dus nog geen kracht van wet.

BRUGEL zal er dus over waken dat de financiering van deze ODO de bepalingen van het toekomstige besluit zal naleven en behoudt zich daarom het recht voor om eventuele kosten te verwerpen in het kader van zijn tariefcontroles ex post.

In het kader van de goedkeuring van het besluit dat de uitvoeringsmodaliteiten van deze ODO en van de financiering ervan vastlegt, wil BRUGEL de aandacht van de regering vestigen op het feit dat BRUGEL het niet passend en gerechtvaardigd vindt (in het licht van het belang van de gemeenschap als geheel) dat de kosten van het MobiClick-project ten laste kunnen worden genomen van het ODO-budget voor zover het doel van het project uitsluitend ten goede komt aan lokale en gewestelijke overheden.

7. Betreffende het totale budget van de ODO's

In het kader van zijn tariefbevoegdheid heeft BRUGEL het ODV-programma 2021 vergeleken met de tariefprognoses 2021 (gebaseerd op de realiteit 2019). In overeenstemming met de methodologie voor 2020-2024 zijn alle IT-kosten in verband met openbare dienstopdrachten in het voorgestelde programma opgenomen.

In het licht van de elementen die in dit advies worden uiteengezet, stelt BRUGEL voor dat de regering het programma voor 2021 van de openbare dienstopdrachten goedkeurt onder de volgende voorwaarden:

- de opmerking over het geringe door SIBELGA toegekende budget in het kader van haar sociale opdrachten;
- de aandacht die gevestigd wordt op bepaalde relatief hoge kosten in verband met de overname van de beschermde klanten door SIBELGA, gezien het kleine aantal huishoudens dat door de bescherming wordt gedekt;
- het feit dat het investeringsprogramma voor de installatie en vernieuwing van verlichtingspalen moet voldoen aan de door de DNB vastgestelde investeringscriteria;
- de vragen die zijn gerezen over de programma's SolarClick en NRClick met betrekking tot de kwesties die verband houden met de opdrachten van de DNB in deze programma's in het licht van het Europese recht;
- het feit dat de technische en financiële modaliteiten van de ODO in verband met de steun voor de elektrische mobiliteit in overeenstemming moeten zijn met het toekomstige besluit dat wordt uitgevaardigd ter uitvoering van artikel 24bis, 12° van de Elektriciteitsordonnantie.

*   *

*